

Remec Franc, dipl.ing.

INFORMACIJA O GOSPODARSKEM STANJU

Gospodarsko stanje v naši delovni organizaciji

V letošnjem letu poslovanje naše delovne organizacije močno občuti zaostrene gospodarske pogoje, ki so se pojavili tako v naši državi kot tudi po svetu. To je zlasti odraz manjšega povpraševanja tržišča po končnih izdelkih lesne industrije, katero oskrbujemo z lesno surovino. Taka situacija se odraža v naši delovni organizaciji tako, da nam kupci gozdnih sortimentov zaradi slabe prodaje ne plačujejo redno računov. Lesni industriji se polnijo skladišča gotovih izdelkov, kljub temu pa je še vedno povpraševanje po gozdnih sortimentih. Na tak način lesno industrijska podjetja ne morejo ažurno plačevati računov svojim dobaviteljem.

Na osnovi podatkov računovodstva znašajo terjatve do kupcev

dne 31.3.1975	30,061.509,-din
dne 30.4.1975	26,890.600,-din
dne 31.5.1975	23,463.817,-din

ali povprečno 27 % vrednosti letne prodaje.

Zaradi takega stanja se naša delovna organizacija dnevno bori s problemom likvidnosti. Žiro račun je pretežno blokiran, osebne dohodke izplačujemo vsak mesec iz rezervnega sklada, ki

pa ga je treba zopet napolniti s plačili kupcev, preden je možno plačati druge račune naših dobaviteljev.

V taki situaciji so potrebni vsi možni ukrepi, da omogočimo nemoteno poslovanje delovne organizacije in zagotovimo uspešno delo proizvodnje.

Pri izplačilih razpoložljivih denarnih sredstev dajemo prednost osebnim dohodkom in plačilu gozdnim posestnikom za odkup lesa. V največji meri izkoristimo lastne proizvodne kapacitete. Pri investicijski gradnji gozdnih komunikacij ter vzdrževanju cest gradimo le najbolj nujne objekte in take, ki

Gozdne ceste vodijo včasih tudi preko nedostopnih pečin in grozljivih prepadov - cesta v Srednji vrh

- foto GG Bled

jih je možno izvajati z lastnimi. Omejujemo najmanjše tujih gradbenih strojev. Teamsko obravnavamo, kateri neplačani računi so prioritetni za izplačilo iz razpoložljivih denarnih sredstev.

Obveznosti do dobaviteljev se znašale:

dne 31.3.1975	4.177.576,-	din
dne 30.4.1975	6.994.810,-	din
dne 31.5.1975	6.108.843,-	din

Izvajamo le tiste investicije, za katere imamo na razpolago denarna sredstva.

Gozdna proizvodnja poteka po predvideni dinamiki, katero smo izdelali, upoštevajoč tudi oskrbo mehaniziranega skladišča lesa v Bohinju z neolupljenim lesom. Tako bomo letos dosegli enakomernejšo proizvodnjo skozi vse leto in ne bo tako močnih sezonskih nihanj.

Do konca meseca maja je znašala oddaja lesa skupaj 42 %, od tega v družbenem sektorju 30 %, v zasebnem pa 68 %. Ta ugodni rezultat je pripisati ugodni zimi, ko gozdni posestniki razpolagajo z večjim fondom časa in so posekali drevje dokaj zgodaj. To se odraža tudi pri oddaji lesa.

Vsa predvidevanja za leto 1975 pa so presenetili veliki snegolomi v mesecu aprilu in vetrolom prejšnji teden, ki so povzročili veliko škodo predvsem na mladih in starih sestojih družbenih gozdov na Pokljuki, kakor tudi v ostalih predelih območja. Cenimo, da je vetrolom podrl cca 35.000 m³ lesa v starih, snegolom pa cca 20.000 m³ v mladih sestojih ali skupaj cca 55.000 m³. Zaradi teh kalamitet smo ustavili vse redne sečnje in z vsemi silami pričeli odstranjevati posledice snegoloma in vetroloma. V Bohinju bodo popravili škodo z lastnimi kapacitetami, na Pokljuki pa bodo priskočili na pomoč z Jesenic in Radovljice.

Les vetrolomov in snegolomov bomo izdelali v lubju in nadalje obdelali na mehaniziranem skladišču v Bohinjski Bistrici z razpoložljivo mehanizacijo spravila, saj je s posebno uredbo

ukinjena vsaka dobava rezervnih delov za uvožene stroje (Timberjack), katerih eden že več mesecev stoji.

Z izdelavo in pospravlilom kalamitet bomo verjetno prekoračili obseg prodaje. Potrebno pa bo izdelati rebalans proizvodno finančnega plana zaradi novo nastalih pogojev v proizvodnji.

Splošno gospodarsko stanje

Kot smo informirani že iz dnevnega časopisja, je gospodarsko stanje v naši državi zaradi nenehnega poglobljanja negativnih gospodarskih gibanj izredno resno. Čezmerno naraščata investicijska in splošna poraba, cene presegajo sporazumno dogovorjene, uvoz je večji od izvoza, negativna plačilna bilanca nenehno narašča, zaposlovanje ne poteka skladno z večjo proizvodnjo, stroški nasploh naraščajo. Skratka gospodarska gibanja so v negativnem smislu prekoračila vse normative, ki jih določajo družbeno-ekonomske smernice za gospodarjenje v letu 1975.

O tako resnem gospodarskem položaju je razpravljala Centralni komite ZKJ. Če se bodo taka gibanja nadaljevala, bo po mnenju CK ogrožen standard delovnih ljudi in s tem lahko oslabi tudi materialna podlaga samoupravljanja. Zato so sprejeli sklep, da na vseh družbeno-ekonomskih in gospodarskih področjih dejansko pričnemo izvajati akcijski program za stabilizacijo nastalega položaja.

Osnovani so republiški in občinski štabi za stabilizacijo gospodarstva, kateri morajo pritegniti v akcijo vse razpoložljive dejavnike za odpravo takega stanja.

Konkretno je v delovnih organizacijah treba analizirati stanje in predvideti odpravo negativnih dejavnikov na sledečih delovnih področjih:

- izvozno-uvozna dejavnost,
- cene,
- investicije,
- zaposlovanje,
- stroški.

Za sanacijo negativnih pojavov na navedenih področjih so v pod-

jetju poleg vseh delavcev odgovorni zlasti vsi družbeni dejavniki, direktor in vsi vodilni ter strokovni delavci.

Izvozno-uvozna dejavnost v našem podjetju razen uvoza rezervnih delov ni odločujočega pomena. Vendar se moramo omejiti le na uvoz najnujnejših rezervnih delov za mehanizacijo, od katere je odvisna proizvodnja. Pri izvozu pa moramo težiti za čim večje količine takih sortimentov, za katere ni zainteresirana lesno predelovalna industrija.

Na področju cen se moramo usmeriti na tako politiko, da bodo cene gozdnih sortimentov, upoštevajoč kvaliteto lesa, sorazmerne s cenami ostalih gozdno gospodarskih organizacij v SR Sloveniji.

Na področju investicijske potrošnje smo že do sedaj gradili prvenstveno gozdne komunikacije in dokončavali začete objekte samo v mejah razpoložljivih denarnih sredstev. To moramo prakticirati tudi v bodoče in graditi le tiste objekte, za katere so zagotovljena denarna sredstva. Težiti moramo prvenstveno k polnem zaposlovanju lastnih gradbenih kapacitet.

Pri politiki zaposlovanja moramo upoštevati načelo, da zaposlujemo delavce le v okviru razpoložljivega obsega dela, pri režijskih delih pa po možnosti zniževati število zaposlenih, vendar ne na račun odpušcanja delavcev, ampak postopno na osnovi naravnega osipa.

Izmed vseh naštetih dejavnosti, kjer lahko dosežemo izboljšanje gospodarskega stanja, imamo največ možnosti na področju stroškov. Skrbno moramo analizirati vse predvidene stroške poslovanja v tem letu in pretehtati ali jih je možno opustiti in tako izboljšati uspeh poslovanja. Z dobro organizacijo poslovanja, varčnim delom in medsebojnim sodelovanjem lahko veliko prihranimo. Rezultatov dobrega, vestnega in požrtvovalnega dela bomo deležni vsi preko jamoupravno organiziranega poslovanja. Rezultati dela pa so odvisni predvsem od nas samih, saj tudi sami razpolagamo z vsemi sredstvi za poslovanje.

SEJA SVETA DELOVNE ORGA- NIZACIJE

Dne 18. junija so izvoljeni delegati vseh TOZD in obrata za kooperacijo na prvi seji konstituirali svet delovne organizacije Gozdnega gospodarstva Bled.

1. Za predsednika sveta delovne organizacije je izvoljen Lapuh Niko, gozdarski tehnik, delegat TOZD Radovljica, za namestnika predsednika pa Resman Janko, delegat obrata za kooperacijo.

2. V odbor za gospodarstvo so izvoljeni:

Markelj Marjan,	TOZD Jesenice (predsednik odbora)
Medic Dore,	TOZD Bohinj
Rogan Štefan,	TOZD Pokljuka
Rezar Valentin,	TOZD Radovljica
Strgar Anton,	TOZD Gradbeništvo
Lavrič Stane,	TOZD Avtoprevoznništvo z delavnico
Kunstelj Peter,	Obrat za kooperacijo
Lavrih Bojan,	Skupne strokovne službe

3. V odbor za ljudsko obrambo so izvoljeni:

Lakota Franc,	Skupne strokovne službe (predsednik odbora)
Klinar Andrej	namestnik
Zupan Anton,	TOZD Bohinj
Gašperin Peter,	namestnik
Kobal Vinko,	TOZD Pokljuka
Donaval Anton,	namestnik
Vertelj Janez,	TOZD Radovljica
Lušina Rudi,	namestnik
Jakelj Cveto,	TOZD Jesenice
Klinar Stanko,	namestnik
Urbanc Jože,	TOZD Gradbeništvo
Silič Zdravko,	namestnik
Pogačar Franci,	TOZD Avto prevozi z delavnicami
Soklič Darko,	namestnik
Žvan Jože,	Obrat za kooperacijo
Frelih Franc,	namestnik

4. V komisijo za stanovanjska vprašanja so izvoljeni:

Medic Dore,	TOZD Bohinj
Koročec Janko,	TOZD Pokljuka
Klinar Anton,	TOZD Jesenice
Vertelj Janez,	TOZD Radovljica
Zupan Janez,	TOZD Gradbeništvo
Jere Marija,	TOZD Avto prevozi z delavnicami
Arih Andrej,	Skupne strokovne službe

5. V komisijo za splošne akte so izvoljeni:

Smukavec Anton,	TOZD Bohinj
Donaval Anton,	TOZD Pokljuka
Smolej Jernej,	TOZD Jesenice
Tonejc Bernard,	TOZD Radovljica
Cuznar Mira,	TOZD Gradbeništvo
Pogačar Franc,	TOZD Avto prevozi z delavnicami
Košir Janez,	Skupne strokovne službe
Resman Janko,	Obrat za kooperacijo

Predstavljamo novega direktorja delovne organizacije Gozdno gospodarstvo Bled, tovariša Čuk Cveta, diplomiranega inženirja gozdarstva.

Svet delovne organizacije je na seji dne 18.6.1975 na predlog razpisne komisije in s podporo družbeno-političnih organizacij imenoval za direktorja GG Bled tovariša Čuk Cveta, rojenega dne 8.4.1926 na Bledu.

Tovariš Čuk Cveto je dokončal gimnazijo v Ljubljani leta 1946. Diplomiral je leta 1952 na gozdarski fakulteti v Zagrebu. Strokovni izpit iz gozdarske stroke je opravil leta 1958. Šolanje na gimnaziji je prekinil 10.4.1944, ko je odšel v NOV, in ga nadaljeval po osvoboditvi, ko se je vrnil iz vojske.

Od 1947 do 1948 je bil zaposlen na gozdni upravi Vitanje. Po končanem študiju se je zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Bled. Krajši čas je bil pomočnik na Gozdnem obratu Tržič. Nato pa je opravljal delo taksatorja inženirja, vodje službe za gojenje gozdov in šefa sektorja za urejanje gozdov, vseskozi na Gozdnem gospodarstvu Bled.

Poleg uspešnega strokovnega dela na svojem delovnem mestu je aktivno deloval v organizaciji ZK, sindikatu, organih krajevne skupnosti, občinske skupščine, zlasti pa v republiških organih gozdarske panoge.

Našemu novemu direktorju ob imenovanju iskreno čestitamo in želimo veliko uspehov pri opravljanju te odgovorne funkcije.

Uredništvo

s seje strokov-
nega kolegija

6. V uredniški odbor glasila "Preseki" so izvoljeni:

Konc Janez,	Skupne strokovne službe (glavni u- rednik)
Lakota Franc,	Skupne strokovne službe (tehnični u- rednik)
Veber Ivan,	TOZD Bohinj
Podlogar Jože,	TOZD Pokljuka
Golob Emil,	TOZD Jesenice
Lapuh Nikolaj,	TOZD Radovljica
Zupan Metka,	TOZD Gradbeništvo
Reš Janez,	TOZD Avto prevozi z delavnicami
Cveteck Franc,	Obrat za kooperacijo

7. V odbor za počitniški dom so izvoljeni:

Gašperin Peter,	TOZD Bohinj
Mlakar Silvo,	TOZD Pokljuka
Pančur Marjana,	TOZD Jesenice
Vidic Ferdo,	TOZD Radovljica
Zalokar Slavko,	TOZD Gradbeništvo
Žvegelj Jerca,	TOZD Avto prevozi z delavnico
Legat Metka,	Skupne strokovne službe
Slivnik Janko,	Obrat za kooperacijo.

V vseh organih sveta delovne organizacije so delegati iz vseh
V vseh organih sveta delovne organizacije so delegati iz vseh
TOZD, obrata za kooperacijo in skupnih strokovnih služb. Le v
komisiji za stanovanjska vprašanja ni zastopan obrat za koope-
racijo.

8. Na prvi seji sveta so delegati imenovali direktorja Gozdnega go-
spodarstva Bled. Na podlagi poročila razpisne komisije so vsi
delegati s tajnim glasovanjem dali zaupnico Čuk Cvetu, dipl.ing.
gozdarstva. Za zaupnico se je novi direktor zahvalil in omenil,
da sprejema odgovorno funkcijo tega delovnega mesta v času,
ko se razvija bitka za stabilizacijo gospodarstva. Posledice ne-
likvidnosti in težkih razmer močno vplivajo tudi na gozdno go-
spodarstvo, kar nujno zahteva večje napore za premagovanje
težav v našem poslovanju. Izrazil je upanje, da se vsi v delov-
ni organizaciji tega zavedamo in da bomo z zavestnim prizade-
vanjem, smotrnim trošenjem in dobrim delom ter sodelova-
njem zmogli še naprej uspešno gospodariti. Z razvojnim pro-
gramom, ki ga je predložil ob izvolitvi, boste posebej sezna-
njeni.

9. Svet delovne organizacije je sprejel sklep o razpisu delovnih
mest vseh vodij sektorjev skupnih strokovnih služb in imeno-
val razpisno komisijo.

10. Za financiranje potreb ljudske obrambe v občini Radovljica na
podlagi samoupravnega sporazuma je svet sprejel sklep o pri-
stopu k sporazumu. Prispevek v skupni sklad za te potrebe v
1. 1975 znaša 100,- din na zaposlenega.

11. Svet je sprejel predlog finančnega sektorja, da na podlagi vro-
čenih 500.000,- din leta 1971 najamemo 1.000.000,- din po-
sojila za stanovanjsko gradnjo v tem letu. Za vročenih 500.000,-
din pa podaljšamo rok vezave od 2 na 4 leta. Tako bo po pre-
teku roka spet mogoče koristiti pogodbeno določeni bančni
kredit za stanovanjsko posojilo.

12. Na seji smo obravnavali plačilo zamudnih obresti SO Jesenice,
ki je sofinancirala gradnjo ceste na Sedučnik. Sprejeli smo
sklep, da dolg 36.733,- din storniramo pod pogojem, da SO
Jesenice prevzame v svoja osnovna sredstva to cesto in uspo-
sobi spodnji del ceste za promet.

Dne 14.7.1975 je strokovni ko-
legij, na katerem so sodelovali
vsi vodje TOZD in sektorjev
strokovnih služb Gozdnega go-
spodarstva Bled, obravnaval po-
sledice vetroloma na Pokljuki
in resen gospodarski položaj, ki
je nastal v jugoslovanskem go-
spodarstvu zaradi odstopanj od
smernic družbeno - ekonomske
politike za leto 1975.

Da bi preprečili še večjo škodo
na lesu in v sektorjih, ki jih je
prizadel vetrolom, smo sprejeli
sledeče ukrepe:

- izdelati operativni plan in
predvideti ukrepe za pravo-
časno izdelavo podrtega drev-
ja na Pokljuki,
- TOZD Jesenice in Radovljica
naj s svojimi sekači priskoči-
ta na pomoč pri izdelavi po-
rušenega drevja,
- TOZD Pokljuka naj išče reši-
tev tako, da preusmeri vso
gozdno proizvodnjo predvsem
na odpravljanje posledic ve-
troloma in za te potrebe po-
išče tudi nove delavce,
- sklep o 9-urnem delavniku naj
bo dopolnjen tako, da bo po
potrebi tekla proizvodnja tudi
ob prostih sobotah,
- sečni predlog leta 1976 naj
upoštevata spremembe, ki jih
je povzročil vetrolom.

O resnem gospodarskem položa-
ju je navzoče informiral direk-
tor ing. Čuk Cvetu. V smislu
izvajanja sklepov samoupravnih
organov, ki so bili sprejeti gle-
de stabilizacije v gospodarstvu,
inflacijskih gibanj in glede pre-
prečevanja še večjega primanj-
kljaja v zunanjetrgovinski bilan-
ci, so na kolegiju sprejeli sle-
deče ukrepe:

- sklep samoupravnih organov o
skrajnem varčevanju je treba
strogo izvajati,
- TOZD Gozdarstvo naj se ob-
vežejo, da bodo do 25.8. pri-
pravile za izvoz najmanj 800
m3 oblovine premera 15 - 20
cm, 330 m3 od 8 - 15 cm in
60 m3 bukovega jamskega le-
sa,

13. Hčerki pokojnega Bučič Marka ki se je pred leti smrtno po nesrečil pri delu na Jelovici, smo dodelili pomoč v znesku 2.500,- din.

Na drugi seji je svet delovne organizacije sprejel proizvodno-finančni plan za leto 1975 za Gozdno gospodarstvo Bled. Pred tem so plan obravnavali delavski sveti v TOZD. Zaradi naravnih katastrof, ki sta jih povzročila sneg v aprilu in veter v juniju, je treba spremeniti prvotni plan sečnje. Sneg in veter sta porušila predvsem na Pokljuki in Jelovici okoli 40.000 m³ drevja, ali skoraj polovico predvidene mase za posek. Zato bo treba spustiti redno sečnjo na predvidenih površinah in z vsemi razpoložljivimi zmogljivostmi preprečiti nadaljnje posledice snegoloma in vetroloma. Za delo neugodne vremenske razmere so namreč prav ugodne za razmnoževanje insektov in gljivic, ki ogrožajo rastoče drevje in lahko povzročijo večje kalamitete.

Če bo slabo vreme še nadalje oviralo pospešeno izdelavo podrtih dreves, bo nujno treba sprejeti posebne ukrepe, da preprečimo škodo.

Svet delovne organizacije je nato sprejel še sledeče sklepe:

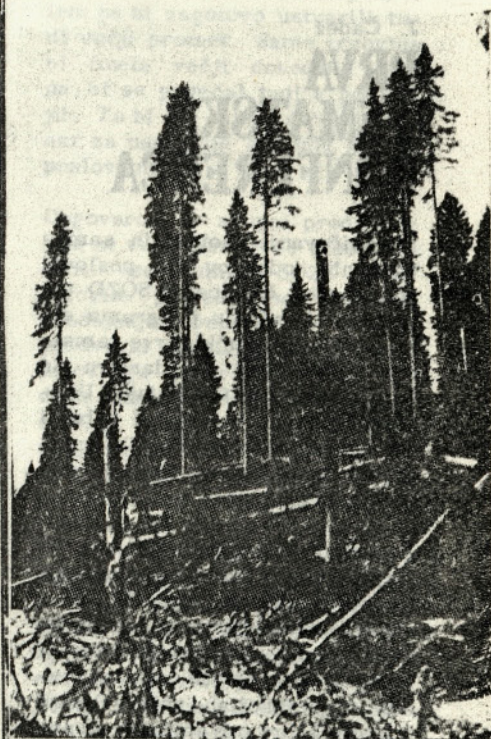
1. Poslovni odbor konzorcija za izgradnjo zimsko športnega središča Boh. Bistrica - Kobla, je predlagal, da bi bil status "žičnic Kobla" samostojna organizacija združenega dela. Za obveznosti iz tega poslovanja bi odgovarjali sovlagatelji do višine vloženih sredstev. Vendar ta rešitev ni zadovoljiva. Poiskati moramo drugo obliko za priključitev infra turistične strukture. Prizadevati bi se morali za integracijo organizacij, ki upravljajo žičnice
2. Vsak zaposleni član GG Bled dela v mesecu juliju eno prosto soboto za katero se odloči posamezen TOZD in skupne strokovne službe. Ta dan naj ne koristijo dopusta, razen v izjemnih primerih in takrat, če nekdo dopust že koristi. Ustvarjeni osebni dohodek se vplača na žiro račun delovne organizacije in evidentira v solidarnostni sklad.
3. Predloga gradbenega komunalnega podjetja GRAD Bled, da bi sprejeli pogodbo o ustanovitvi obratne ambulante LIP Bled, Vezene Bled in GG Bled, zaenkrat nismo sprejeli.
4. Znesek din 38.702,85, ki je ostal po delitvi dohodka za leto 1974 kot saldo v dobro na kontih osebnih dohodkov in na kontih prispevkov od osebnih dohodkov, v celoti prenesemo v poslovni sklad in kupimo razmnoževalni stroj "Gestetner". V ta namen porabimo še 10.000,00 din sredstev iz sklada skupne porabe skupnih strokovnih služb, ostanek pa iz sredstev din 38.702,85 ki jih bomo prenesli v poslovni sklad.
5. Odobrili bomo sredstva za udeležbo na športnih igrah gozdarstva in lesne industrije Slovenije - Lesariada 75. Tekmovanje je bilo v Ljubljani 13. in 14. junija 1975 in se ga je udeležilo 21 naših tekmovalcev. Sredstva v višini 5.741,00 din bomo nakazali koordinacijskemu odboru sindikata.

Koordinacijski odbor sindikata naj imenuje odbor, ki bo skrbel za rekreacijo in šport članov naše delovne organizacije.

6. Vojaško opremo, ki jo ima GG Bled v vrednosti 7.006,50 din bomo prenesli na Štab teritorialne obrambe občine Radovljica pod pogojem, da opremo v enaki vrednosti vrnemo gospodarski organizaciji, v kolikor bi bilo to potrebno.
7. Z Zvezo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije bomo sklenili pogodbo o sofinanciranju strokovne revije "Goz-

- do konca julija naj službe pripravijo analizo petletnega uvoza opreme,
- analizirati investicijsko gradnjo,
- strukturo cen v letu 1974, odstopanje cen v l. 1975 v primerjavi s preteklim letom in s problematiko v zvezi s cenami,
- izdelati je treba posnetke delovnih nalog, zlasti na administrativnih in knjigovodskih delovnih mestih, ter ugotoviti obremenitev z delom, da bomo imeli boljši pregled nad dejanskim stanjem,
- posebno skrb posvetiti varovanju družbene imovine.

O gospodarskem položaju bodo te dni razpravljali na zborih občinske skupščine, v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih. O tem bomo vse zaposlene sproti obveščali z internimi informacijami.

Posledice vetroloma usodno in dalekosežno vplivajo na stabilnost sestoja - foto TOZD Pokljuka

darski vestnik". GG Bled bo prispeval 17.325,00 din v letu 1975.

8. Krajevni skupnosti Boh. Bistrica bomo za asfaltiranje Vodnikove ceste v Boh. Bistrici odobrili 2.500,00 din iz sklada skupne porabe.
9. Gasilskemu društvu Bled bomo za proslavo ob njihovi 90-letnici obstoja odobrili 1.600,00 din.
10. Inicijativnemu odboru Krajevne organizacije ZZB NOV Cerkno bomo odobrili 1.000,00 din kot prispevek za postavitev spomenika padlim borcem v Jesenici in na Poreznu. V mohografiji, ki bo izšla ob tej svečanosti - odkritju spomenikov, bodo objavili reklamni oglas GG Bled.
11. Priročnika pri "Knjižnih novinah" Beograd, ki bi služil članom sveta delovne organizacije za leto 1976 ne bomo naročili.
12. Potrdili smo sklep sveta delovne organizacije z dne 18.6.1975 o dodelitvi stanovanja na Jaršah tov. Koren Alojzu, ki je zaposlen v TOZD Avtoprevoznništvo, ugovor tov. Rozman Nade pa zavrnil kot neutemeljen. Prošnjo za dodelitev stanovanja tov. Rozmanovi bomo obravnavali v okviru danih možnosti.

— Kaj pa ti žena reče, ko prideš tako pozno domov?
— Saj nisem oženjen.
— Zakaj pa se potem vračaš tako pozno domov?

NOVOSTI IZ SOZD~NOVOSTI IZ SOZD

J. Čadež

PRVA TEMATSKA KONFERENCA

Uresničevanje notranjih samoupravnih odnosov in poslovnih odnosov med članicami SOZD ter ocena o izvajanju programa sta bili osrednji točki prve tematske konference Gozdarstva in lesne industrije Gorenjske. Udeležili so se je vodilni delavci ter predstavniki političnih organizacij in delegatov iz vseh delovnih organizacij.

Že samo uvodno poročilo sekretarja sveta Zveze komunistov Naceta Šenka je pokazalo, da v okviru sestavljene organizacije vse le ne poteka tako, kot bi moralo. Skoraj pri vseh delovnih organizacijah ustanavljanje temeljnih organizacij združene ga dela ni potekalo povsem z zahtevami ustave in bo zato potrebno ta ustavna načela uresničiti najkasneje do konca leta.

Prav tako bo potrebno kar najhitreje preprečiti sedanje ozko podjetniško gledanje, čeprav je jasno, da le združevanje družbenih sredstev lahko prinese

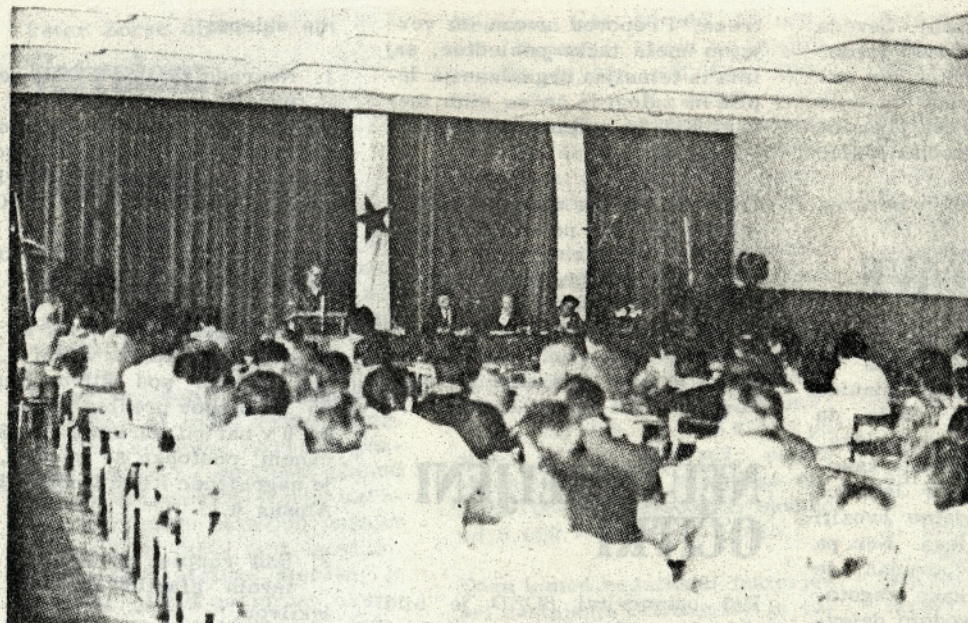
najboljše rezultate. Tudi kadrovska politika do SOZD bo morala biti drugačna; posebno pozornost bo potrebno posvetiti informiranju delavcev, kar pomeni, da bi vsaj do konca leta kazalo začeti izdajati skupno glasilo. Še bi lahko naštevali. Sklepov pod to točko dnevnega reda je bilo precej in bo potrebno o njih v podjetjih še temeljito razpravljati.

Poročilo o notranjih poslovnih odnosih in o izvajanju programa SOZD je podal predsednik kolegijskega poslovnega organa Pavel Tolar. Posebej je poudaril, kakšen pomen bo imelo sedanje srednjeročno načrtovanje, ki ga bo potrebno do oktobra še dodelati. Padlo je namreč prav v tako obdobje, ki je za lesno industrijo zelo težko. Zato bodo morale biti vse naložbe, vse odločitve - najsi bo to glede "nosilcev" proizvodnje - ali česa drugega, skrbno preštudirane. Rezultati takšne skrbne analize pa seveda ne bodo vidni takoj, ne bodo prišli čez noč, ampak postopoma.

Seveda pa bo potrebno razrešiti tudi druga vprašanja, kot so izravnava surovske bilance, kjer mora vsa podjetja voditi le ena

želja, predelati na Gorenjskem čim več lesa. Tudi nabava materiala je sedaj preveč razdrobljena, prepuščena samim podjetjem, kar pomeni prav gotovo večji strošek. Tudi prodajo kot eno najpomembnejših komponent sodelovanja bo treba združiti kar najhitreje. V okviru SOZD sta dve gozdni gospodarstvi, to pa pomeni, da bi se lahko več služb združilo, sprejelo enotne organizacijske in delovne prijeme in s tem zmanjšalo poslovne stroške. Tudi skupno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, seveda v kooperaciji, je lahko dosti boljše.

Posebej je zanimiv tudi tisti del razprave, ki govori o sedanjih tržnih razmerah in o finančni situaciji podjetij. Ker so težave s prodajo in tudi iz nje izhajajoče posledice, več ali manj znane, lesna podjetja in gozdarstvo sili v resnejše delo predvsem zaostren gospodarski položaj. Še zlasti zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Teh vsem skupaj (zaradi kopičenja zalog) že primanjkuje za okrog 120 milijonov dinarjev, obveznosti dobaviteljev pa so se povečale za več kot 80 milijonov dinarjev. Seveda pa bo te težave povečala še nedavna omeji-

Tematska konferenca vseh predstavnikov TOZD sestavljenih organizacij združenega dela gozdarstva in lesne industrije Gorenjske, ki je bila v Kranju dne 26.6.1975

- foto SOZD

tev uvoza lesa in reprodukcij-skega materiala. Prav tako smo ugotovili, da bo večina naložb mogoča le z združevanjem denarja članic SOZD in bo verjetno že kaj kmalu potrebno ustanoviti interno banko.

Tudi razprava je bila živahna. Obravnavala je graditev tovarne ivernih plošč na Gorenjskem. Razbrati se je dalo, da bo o odločitvi o gradnji potrebno temeljito premisliti, saj je pri tem še cela vrsta neznank. Med rešitvami preskrbe z ivericami je tudi dolgoročno poslovno povezovanje s kakim drugim proizvajalcem ivernih plošč pri nas. Posebej je bilo ponovno govora o pomanjkanju lesa v Jelovici, o sodelovanju s kmeti, lastniki gozdov, ki razpolagajo z več kot 50 % gorenjskih gozdov, o nadaljnjem razvoju tehnologije, ki je edina rešitev iz težkega položaja in podobno.

Seveda pa bo dobilo vse to pomen le, če bodo v temeljnih organizacijah sklepom tematske konference posvetili dovolj pozornosti in jih tudi poizkušali kar se da v celoti uresničiti. To je namreč edina pot, ki bo sestavljeni organizaciji potrdila njen pomen.

VEČ SKUPNE PRODAJE

V obdobju recesije, ki vlada na tržišču lesa in lesnih izdelkov, ko je ponudba večja od povpraševanja, je nedvomno potrebno veliko pozornosti posvetiti organizirani prodaji. Prav to je ena od osrednjih nalog SOZD, saj se je prav na primeru Jelovice pokazalo, kako potrebna je lastna trgovska mreža. Jelovica je namreč v primerjavi z drugimi prodala precej več prav zahvaljujoč svoji trgovski mreži oziroma 13 poslovalnicam po vsej Jugoslaviji. Zato bo v okviru SOZD nujno potrebno poenotiti prodajo in kolikor je mogoče skupno širiti trgovsko mrežo.

Ker pa je to izredno drago, je naša prva naloga tesnejše povezovanje s trgovskimi podjetji, ki že imajo široko razvejano trgovsko mrežo, kot je na primer Slovenijales.

Brez dvoma je sedanjih 13 poslovalnic Jelovice, tri pa bodo odpri še v kratkem pa LIP-ova trgovina na Rečici in Alplesova v Nišu in Železnikih, solidna osnova za začetek izpolnjevanja prve zahteve. Koristi bi bile brez dvoma obojestranske, saj

bi bila ponudba celovitejša, s tem pa bi zagotovo ustvarili tudi večji promet. Sama trgovina bi imela večji dohodek, le-ta pa bi se povečal tudi v podjetjih. To bi bil lahko začetek denar za nadaljnje širjenje mreže poslovalnic.

Dogovorov o skupni prodaji je bilo že več, vendar še niso končani. Vse članice SOZD so ugotovile potrebo po skupnem prodajanju, vendar je težava predvsem zaradi pokrivanja proizvodnega programa (vrata) pri dveh članicah. Predvsem predstavlja prodajni problem prek svojih trgovin najbolj pri stavbnem pohištvi, saj ostale članice SOZD, ki izdelujejo kosovno pohištvo, že sedaj prodajajo preko trgovskih organizacij (Slovenijales, Lesnina, Eksportdrvo, itd.). Na zadnjem skupnem sestanku komercialistov so tudi ugotovili, da bi kazalo več storiti tudi za vključevanje v projektivo Gradisa. Tako bi članice Gorenjske lesne industrije in gozdarstva lahko prodajale veliko svojih izdelkov prav Gradisu kot enemu izmed članic SOZD-a.

Poleg težkega položaja s prodajo pa je bistveni problem v zadnjem času tudi nelikvidnost, ki se najbolj čuti pri Aero Celuloza Medvode, pri ostalih pa sa-

mo za spoznanje manj. Seveda pa je izredno pereč tudi izvoz, saj je zaradi zniževanja cen surovin in tudi izdelkov na tujih tržiščih konkurenčnost jugoslovanskega pohištva močno padla.

Prepoved uvoza surovin povzročila

NOVE TEŽAVE

Nedavna prepoved uvoza lesa in reprodukcijskega materiala je precej prizadela tudi članice Gorenjskega SOZD. Res je, da je na Gorenjskem precej lesa, vendar zaradi neustrezne kakovosti mora na primer Jelovica vsako leto še dodatno uvoziti okrog 13 tisoč m³ lesa. Ker pa je sedaj uvoz prepovedan, je nastopila težava, kako zagotoviti delo in proizvodnjo delavcem v tej tovarni. Rešitve že iščejo v okviru SOZD in z vsemi članicami obstaja dogovor, naj prodajo Jelovici v tem težkem trenutku kar največ lesa. Te težave se bo Jelovica namreč že letos v precejšnji meri znebila, saj bodo v Škofji Loki uvedli novo tehnologijo (stala bo več kot staro milijardo din). Njena prednost je predvsem v tem, da bo Jelovica lahko uporabljala tudi les slabše kakovosti in standardnih dimenzij.

V težavah pa ni samo Jelovica. Predvidoma bo nastal tudi problem zaradi novih vlaganj v Aero Celuloza Medvode, kjer bodo potrebovali veliko dodatnih količin lesa, ki pa jih v celoti ne bodo mogli dobiti na območju Gorenjske. Zato se predstavniki SOZD intenzivno ukvarjajo s celotno surovinsko bilanco, da bi tudi Celulozi lahko nudili kar največ lesa.

S prepovedjo uvoza je zašlo v težaven položaj še več temeljnih organizacij. Prizadete so zlasti tiste, ki so sedaj morale uvažati nekatere prepotrebne surovine, razno okovje, lake in podobno. Tuji kupci zahtevajo namreč od izdelovalca kakovost, ki pa je dostikrat ni moč doseči z vsemi domačimi surovinami in okovjem. Tak primer je LIP TOZD Bohinjska Bistrica, kjer so že več let uvažali lepilo za izdelovanje opažnih plošč, ker jugoslovansko sploh ne us-

treza. Prepoved uvoza bo verjetno imela težke posledice, saj ima ta temeljna organizacija lepila na zalogi le še za slab mesec. Kaj bo potem, trenutno še ne vemo.

Kako se bo vse skupaj izteklo? SOZD se bo po svojih močeh potrudil, da bi odpravil večino težav. Reševanje težav, dogovarjanje, sodelovanje in podobno je lahko res pravi korak k čvrstejši sestavljeni organizaciji, ki je bila med drugim ustanovljena tudi s tem namenom.

NEUTEMELJENI OČITKI

Pri ustanovitvi SOZD je bilo sklenjeno, da bo njen sedež na Bledu. Že takoj so začeli odgovorni iskati po vsem Bledu primerne poslovne prostore, ki bi bili last družbenega sektorja. Vendar jih niso našli, marsikje pa so naleteli tudi na nerazumevanje posameznikov v podjetjih. Zato se je kolegijski poslovodni organ odločil, da najame začasno prostore pri zasebniku na Mladinski cesti. Prav v zvezi s tem pa se zadnji čas pojavljajo nekateri, neutemeljeni pomisleki in tudi kritike, ker je bil namreč SOZD prisiljen vzeti poslovne prostore pri privatnem lastniku.

Tudi cena je primerna, predvsem v primerjavi s cenami drugod, saj tu plačamo za m² 37,- dinarjev. Morda le še to: pogodba je sklenjena začasno za dobo treh let z dopolnilom, da jo lahko prekinemo vsako leto in to tri mesece pred iztekom koledarskega leta.

IZID RAZPISA

Kolegijski poslovodni organ SOZD je sklepal na svoji seji dne 13.6.1975 po zaključenem razpisnem roku o imenu firme ter o zaščitnem znaku. Ugotovil je, da je na razpis za ime firme prispelo 21, za zaščitni znak pa 16 predlogov. Po opravljeni izbiri je sprejel nasled-

nje sklepe:

1. Nagrada za ime SOZD se ne podeli z ozirom na to, da nobeden od poslanih predlogov ne izpolnjuje razpisnih pogojev v celoti. Da ne bi ponavljali razpisa, se osvoji ime SOZD in sicer: "Gorenjska lesna gospodarstva "GLG" Bled, skrajšana firma: "GLG" Bled.
2. Med predlogi za znak se podeli nagrada v višini 2.000 din avtorju pod šifro "Design 75" za njegov predlog znaka pod št. 6 v barvni varianti. Po končanem postopku se ugotovi, da je nagrajenec Ribič Dobran Bled Alpska 6.
3. Izid razpisa se objavi v internih glasilih delovnih kolektivov.

Nagrajeni znak, ki predstavlja istočasno simbolizirano črko G in L, bomo prav tako objavili, ko bodo znane njegove uporabne variante v zvezi z imenom SOZD.

- En vinjak mi daj, Tončka!
- Kakšen vinjak?
- Hudiča, pa ja veš, kakšen je vinjak?
- Jaz že vem, ampak vi najbrž ne veste, da izdelujemo v Jugoslaviji 60 vrst vinjaka!

POD KLJUČEM

- Ne morem vam plačati računa, mož je denar zaklenil.
- Kje pa imate moža?
- Tudi on je pod ključem.

PREMALO ZA SOLZE

Urška toči debele solze, ker ji je padlo mleko na tla in se razlilo. Pa jo potolaži kupec, ki je tudi kupoval v mlekarni:
- Punčka, nikar ne joči nad tem mlekom, saj je že tako dovolj vode v njem!

Peter Zorec dipl.ing.

Vetrolom na Pokljuki

Zadnji vetrolom na Pokljuki 1.7.1975 nas privede k globokemu razmišljanju, ali so bili naši ukrepi v preteklosti dovolj načrtni in pravilni.

Vzroki nastalih vetrolomov so nam več ali manj dobro poznani. Čisti enodobni smrekovi gozdovi, ki so na poključski planoti nastali kot naravna tvorba zaradi ekstremnih naravnih pogojev in je bukev vsled tega izostala. Koreninski sistem smreke je izredno plitvo zasidran, nestabilnost pa pospešujejo še ledeniške morene in grušč in ravno na tej osnovni podlagi rastejo najkvalitetnejši smrekovi gozdovi.

Katastrofe povzročajo zlasti jugozahodni vetrovi pretežno v jesenskem času, ko dolgotrajni nalivi razmočijo zemljo; škoduje pa tudi severozahodnik v zimskem času, vendar v manjši meri.

Večkrat povzročajo škodo močni zračni vrtinci in to marsikdaj v še popolnoma zaprtih sestojih, kot je to primer v odd. 93 leta 1958; v takih primerih smo vsekakor nemočni.

Veter, ki sunkovito piha dalj časa iz ene smeri, navadno prizadene velike površine gozdov. Menimo, da je tako nastal zadnji vetrolom na Pokljuki. Po večdnem močnem deževju v mesecu juniju so bila tla izredno razmočena. Močni sunki severnega in delno severovzhodnega vetra (na Kredarici so izmerili hitrost vetra 140 km na uro) so zaradi močnega upogibanja dreves povzročili, da se je razrahljal plitko zakoreninjen koreninski sistem pri močno razmočeni zemlji. Ker močni sunki vetra niso pojenjali, je nastal večji vetrolom v smeri Velika raven odd. 93, odd. 94 - Medvedova konta odd. 87 odd. 86 okoli planine Javornik, odd. 62, Rudna dolina odd. 64 in odd. 65 ter v smeri proti vrhu

Mesnovca odd. 50 odd. 51 odd. 49d. Največjo škodo so utrpeli sestoji odd. 62a, odd. 64a, 50e, 50b, 49d, 76a. V ostalih predelih gozdov poključke planote je bila škoda vsled vetroloma manjša in se kaže le pri posameznih drevesih ali skupinah.

V tem stoletju so bili snegolomi zelo pogosti in to leta 1903, 1918, 1920, 1923, 1925, 1926, 1927, 1929, 1940, 1950, 1956, 1957, 1958, 1963 in 1975. Večji vetrolomi so bili v letu 1918 - 35.000 m³, 1923 - 47.000 m³, 1963 - 51.000 m³ in 1975 - po oceni 20 - 25.000 m³; ostali vetrolomi so bili manjšega obsega in so poškodovali skupno od 3.000 - 15.000 m³ lesa.

Eden izmed negativnih faktorjev pri nastajanju vetrolomov je tudi človek, ki s svojimi negativnimi vplivi pri nepravilnem gospodarjenju marsikdaj zrahlja naravno ravnotežje v gozdnem sestoju.

Posledice prevelikih nepravilnih sečenj v planskih letih, občasne katastrofe v obliki vetrolomov in snegolomov, izgradnja gozdnih prometnic, poškodbe stoječega drevja z raznimi spravnimi sredstvi, previsoki letni etati, premočna redčenja v fazi drogovnjaka pospešuje nestabilnost poključskih gozdov.

Gozdarska znanost, ki se je močno razvila zlasti pri gojenju gozdov v zadnjih 15 letih, je močno vplivala na miselnost gozdarskih strokovnjakov, ki svoje znanje postopoma prena-

šajo v gozdni sestoj. Pri svojem delu prehajajo na načrtno delo s tem, da vsak sestoj analizirajo z vseh vidikov od rastišča do obstoječih sestojnih oblik, klimatskih pogojev in na osnovi teh določajo etapne cilje in temu ustrezno predpisujejo ukrepe. S takim znanstvenim in premišljenim delom in pri upoštevanju vseh faktorjev, ki bi lahko v kakršnikoli obliki vplivali na določen sestoj, moramo tudi nadaljevati. Prepričani smo, da bo tako škoda zlasti po vetrolomih bistveno manjša.

Posledice škode po vetrolomih so:

1. primarnega značaja, saj nastaja izguba na lesu zaradi prelomov in ostankov lesa ob izruvanih panjih, manjša storilnost pri sečnji, večja nevarnost pri delu in nevarnost pred škodljivci (podlubniki in lesarji) in

2. sekundarnega značaja, kjer se zaradi škode zmanjšuje proizvodna osnova in istočasno tudi prirastek sestoja, večja pa je možnost nadaljnjih vetrolomov in snegolomov ob neutrujenih robovih.

Vedno bolj se moramo zavedati, da je proizvodnja lesa le ena izmed nalog gozda. Vedno pomembnejše pa postajajo tudi ostale naloge, ki jih nudi gozd, zlasti njegova varovalna funkcija. Gozd, zlasti v visokogorskem svetu, oblikuje krajino in istočasno izraža tudi kulturo nekega naroda.

Vse vprek porušeno drevje od vetra povečuje nevarnost poškodb pri delu - foto TOZD Pokljuka

Peter Zorec, dipl.ing

Škoda po snegolomu

V letu 1975 smo imeli manjši snegolom, ki je napravil večjo škodo na Pokljuki, Pernikih, Poljanah in manjšo škodo na Mežakli in Radovni in v privatnih nižinskih gozdovih.

V nižinskih predelih je bil snegolom koncem marca v nadmorski višini 600 - 800 m, zlasti na Pernikih (cca 5 - 6.000 m³), na Poljanah (cca 2.000 m³), Mežakli (1.000 m³) in Radovni (od 500 - 1.000 m³).

Na Pokljuki je bil snegolom prve dni meseca aprila v nadmorski višini 1300 - 1400 m, v skupni količini 8.000 - 10.000 m³ lesa. Predvsem so bili poškodovani mlajši sestoji v fazi drogovnjaka, izostali pa niso tudi nekateri sestoji v fazi debeljaka. Ugotovili smo, da so bili snegolomi podobni tistim v letih 1951 in 1961. Po nekajdnevnem dežju se je ozračje toliko ohladilo, da je v nadmorski višini nad 1300 m dež prešel v sneg in v kratkem času je padlo več kot 1 m južnega snega. V nadmorski višini nad 1500 m pa je že padal suh sneg. Pod veliko težo snega so se začeli sestoji lomiti v višini 4 - 6 m, torej v najkvalitetnejšem delu debela. Najbolj so bili prizadeti sledeči sestoji: 66a, 67d, 68a, 87b, delno 49b, 75a, 88 in 70. Manjše škode so nastale na navedeni nadmorski višini tudi v drugih sestojih na Rudnem polju.

Zanimivo je, da je večja škoda nastala v bolj strnjenih skupinah v sestoji, ko sneg ni mogel zdrsniti po krošnji na tla.

V tem stoletju so bili snegolomi na Pokljuki leta 1951 (36.000 m³), 1961 (130.000 m³) in 1975 (cca 8 - 10.000 m³).

Skupno je bilo škode na GO Pokljuka po oceni okoli 16.000 m³ v družbenih gozdovih in okoli 4000 - 5000 m³ v nižinskih zasebnih gozdovih.

Franc Lakota

Delitev OD po novem samoupravnem sporazumu

V juliju je bil sprejet samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev osebnih dohodkov v gozdarstvu. Do konca tega leta morajo TOZD podpisnice sporazuma uskladiti svoje splošne akte z določili sporazuma. Vzpo- redno z usklajevanjem in iskanjem novih rešitev o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je treba nujno pospeševati uspešnost dela, ki ustvarja dohodek. K doseganju boljših rezultatov nedvomno prispeva delitev po delu. Ta delitev je v sporazumu okvirno določena. V tem stavku pa želimo opomniti na nekatera izhodišča, probleme in rešitve, ki pomenijo prispevek k izpopolnjevanju sistema delitve osebnih dohodkov.

Bistvene novosti tistega dela samoupravnega sporazuma, ki se nanaša na delitev osebnih dohodkov, so zlasti:

- določene so skupine delovnih mest in v vsaki skupini najnižja in najvišja vrednost,
- določeno je tipično delovno mesto za vsako skupino in indeksna vrednost,
- določeni so kriteriji za razvrščanje delovnih mest v skupine,
- priložena je metoda za vrednotenje delovnih mest in dana možnost za izbiro druge metode za analitično oceno delovnih mest,
- določen je najnižji in najvišji osebni dohodek,
- določena so merila za razporejanje dohodka za ugotavljanje normalnih osebnih dohodkov in za preverjanje skladnosti delitve OD s samoupravnim sporazumom.

V sporazumu, ki ga bodo sprejele TOZD v naši delovni organizaciji, morajo biti rešena sledeča vprašanja:

- razvrščanje vseh delovnih mest v ustrezne skupine,
- analitična ocena vseh delovnih mest,
- izbira metode za analitično oceno,

- ugotavljanje individualnih uspehov delavcev po količini in kvaliteti dela.

Nedvomno je analitično ocenjevanje ena najzahtevnejših nalog. Metoda za analitično ocenjevanje delovnih mest, ki je priložena sporazumu, vsebuje 17 elementov (šolsko znanje, praksa, vodstvena sposobnost, odgovornost za delo, odgovornost za delovna sredstva, odgovornost za vodenje, odgovornost splošnega značaja, umski napor, fizični napor, napor čutil, prizadevanja za dobre medsebojne odnose, nevarnost prehlada, nevarnost telesnih poškodb, vpliv vlage, mokrote, kislin in plinov, umazanost, vibracije in delo po akordu). Analitična metoda s tako velikim številom elementov zahteva zelo točno opredelitev nalog delovnega mesta, obsežen opis dela in pogojev na

Osamljene smreke v središču snegoloma, ki so tokrat zdržale pritisk vetra, bodo drugič podglele ali pa bodo posekane pred dozoritvijo - foto TOZD Pokljuka

delovnem mestu ter vsestransko analizo delovnih mest. Za uspešno analitično oceno so potrebne nekatere meritve fizičnih naporov, obremenitve čutil, vpliva delovnih pogojev in trajanje teh obremenitev ter škodljivih vplivov med delovnim časom. Pri velikem številu elementov obstoja možnost, da dvakrat ocenjujemo isto zahtevo ali neugodne delovne pogoje. Sicer ni takega delovnega mesta, kjer bi prišlo v poštev za ocenjevanje vseh 17 elementov. Pri nekaterih delovnih mestih se pojavlja za oceno le 5 elementov, pri delovnih mestih v proizvodnji pa največ 14 elementov. Tako pride pri praktični izvedbi analitične ocene za večino strokovnih in tehničnih delovnih mest taka ocena delovnih pogojev, ki vsebuje 6 elementov. Vodstvene sposobnosti in odgovornost za vodenje se ocenjuje le na vodstvenih in vodilnih delovnih mestih, odgovornost za delo in delovna sredstva pa le za delovna mesta v proizvodnji.

Omenjena metoda je primerna za analitično ocenjevanje delovnih mest in jo uporabljamo za ocene tipičnih delovnih mest, ki jih vsebuje sporazum.

Če bi uporabili drugo metodo, bi jo morali prilagoditi tako, da bi dobili za tipična delovna mesta iste vrednosti, oziroma največ 10 % odstopanja navzgor ali navzdol, kolikor dovoljuje sporazum. Toda tudi z drugo metodo je mogoče izvesti analitično oceno v ustreznih mejah odstopanja. Vprašanje je le, ali je druga pot do vrednotenja delovnih mest lažja, enostavnejša in ali omogoča dovolj zanesljive in zadovoljive rezultate oziroma vrednostna razmerja med delovnimi mesti.

Kaj omogoča in kako bi izvedli svojstveno oceno?

Za vsako skupino delovnih mest so naprej določene vrednosti v samoupravnem sporazumu. V skupini je ocenjeno značilno delovno mesto. To nakazuje, da imajo vsa delovna mesta v eni skupini neke skupne značilnosti. Po kriterijih sporazuma, po katerih se razvrščajo delovna mesta v skupine, so te skupne zna-

čilnosti poklici. Osnova pri razvrščanju je profil poklica (najozje usmerjeni profili - enostavno delo, ozko usmerjeni profili - malo sestavljeno delo, specializirani profili - sestavljeno v glavnem fizično delo, široki profili poklica - bolj sestavljeno pretežno fizično delo, poklic tehnika itd.), ki je značilen glede na sestavljenost dela. Bolj sestavljeno delo zahteva več šolskega znanja, prakse in dodatnega izpopolnjevanja. Ker imajo delovna mesta v vsaki skupini glede sestavljenosti dela ali zapletenosti neko skupno osnovno vrednost, bomo lahko to vrednost uporabili kot enotno vrednost vseh delovnih mest v isti skupini.

Sestavljenost dela med delovnimi mesti iste skupine pa ni enaka. Najmanj je sestavljeno delo na tistem delovnem mestu, kjer novo razporejeni delavec brez predhodnih izkušenj obvlada delo in dosega normalne rezultate. Ker se delitev dela po delovnih mestih ne ozira na profile poklicev, ampak na funkcionalno - delovno povezanost opravil, delovnih področij in dejavnosti, mora delavec poleg znanja, ki ga ima, pridobiti še dodatno znanje in izkušnje. Ob upoštevanju potrebnega časa za funkcionalno usposabljanje med delovnimi mesti je to zahtevo mogoče primerjati in ustrezno vrednotiti.

Osnovna vrednost delovnega mesta in vrednost, dobljena z oceno zahtev po funkcionalnem znanju, predstavljata skupno vrednost potrebnega znanja in spretnosti za uspešno delo na delovnem mestu. Ker je pri opravljanju dela potrebno znanje in spretnosti za nekatera opravila bolj in za dalj časa aktivirati, za druga pa manj, moramo te razlike pri vrednotenju upoštevati. Pri ocenjevanju delovnih mest so zlasti pomembni umski in fizični napor, napor čutil in trajanje teh naporov. Ker teh naporov (z malo izjemo fizičnih) ni mogoče meriti, je vrednotenje prepuščeno subjektivni oceni. Tisti, ki jim določeno delo "ne leži" kot pravimo ali če ga ne obvladajo povsem, precenjujejo težavnost tega dela. Drugi isto delo uspešno opravljajo z

normalnim aktiviranjem svojih sposobnosti in z manjšim občutkom napora. V tem je osnovni problem, ki naj bi ga za ocenjevanje delovnih mest kar najbolje rešili. Problem je, kako vrednotiti tiste razlike med delovnimi mesti vsake skupine, ki se odražajo v funkciji delovnega mesta.

Za vrednotenje fizičnega napora in obremenjevanja čutil bi lahko uporabili metodo primerjanja ali rangiranja delovnih mest. Za vrednotenje drugih aktivnosti, ki vplivajo na količino in kakovost dela posameznika, na delo drugih, na delovni proces, ekonomičnost, razvoj, na okolje in notranjo urejenost razmer v združenem delu, pa je le primerjanje delovnih mest verjetno najboljša rešitev. Primerjanje je mogoče na podlagi ustreznih izbranih kriterijev. Za določanje kriterijev je pomembno sledeče: trajanje posameznih opravil v delovnem času, stopnja tehnološko in organizacijsko naprej pripravljenega dela in zahtevnosti ter riziko pri reševanju ključnih vprašanj v razvijanju dela, vpliv kakovosti dela, ažurnosti na združeno delo in na skupne rezultate. Za ocenjevanje po teh kriterijih bi morali sestaviti večdimenzionalno tabelo kot pripomoček za ugotavljanje skupne ocene po vseh teh kriterijih.

Velik vpliv na zdravstveno stanje in počutje delavca imajo delovni pogoji. Za ocenjevanje delovnih pogojev so v naši dejavnosti pomembne zlasti nevarnost telesnih poškodb, izpostavljenost vremenskim vplivom in mikroklimi ter škodljivost ropota in vibracij.

Za odločitev o tem, katero metodo za analitično oceno bi uporabili pri nas, smo s samoupravnim sporazumom vezani izpolniti le en pogoj - da je metoda analitična. V tem prispevku smo omenili možnost druge metode z navidezno enostavnejšim ocenjevanjem. Toda omeniti moramo, da bi taka metoda, po kateri bi ocenjevali le 7 elementov, (zahtev in pogojev delovnega mesta) prav tako povzročala probleme kot tista s 17 elementi. Ker samoupravni spo-

razum določa vrednosti tipičnih delovnih mest in okvirne vrednosti delovnih mest posamezne skupine, omogoča s tem tudi poenostavljeno analitično oceno. Seveda pa moramo bralce prej seznaniti z analitično metodo, ki je priložena sporazumu, da bomo lahko razpravljali o poenostavitvi ocenjevanja.

(dalje prihodnjič).

Veber Ivan

Kaj je gozdna učna pot

V predlogu za plan investicij smo zasledili gozdno učno pot, ki jo misli zgraditi TOZD Gozdarstvo Radovljica. Predlog ni doživel potrditve, mogoče zato, ker nam namen takega objekta ni dovolj poznan.

Živimo v času, ko gozdovi pridobivajo na socialnem pomenu. Simbol naravnega okolja predstavlja gozd naravne sestave s svojimi blagodejnimi vplivi na zdrav zrak in čisto vodo. Predstavlja življenjsko potrebo človeka. Pomembnosti njegove vloge smo se naenkrat vsi zavedli in hočemo o njem odločati. Na tem področju se hočejo uveljaviti negozdarji in s svojim nestrokovnim ravnanjem povzročajo gozdovom škodo in kvarijo ugled gozdarstva. Gozdarstvo je tradicionalna panoga, ki ni dovolj skrbela za svojo popularnost, zato jo javno mnenje nizko ceni po pregovoru: šuma raste, kad šumar spava. Za lastno strokovno afirmacijo smo si začeli gozdarji prizadevati s propagandnimi akcijami kot je npr. teden gozdov, Ena izmed oblik propagande je tudi gradnja učnih poti, ki naj negozdarju približa življenje gozda, pokaže prednosti, ki izvirajo iz njega in ga opozori na škodo.

V Sloveniji so v zadnjem času zgradili dve učni poti. V sosednji Avstriji imajo že več izkušenj, zato smo si nekaj takih poti ogledali v organizaciji Poslovnega združenja. Gozdne učne poti so namenjene obiskovalcem, katere naj na prijeten na-

čin vzgajajo. Kot "prijeten način" je mišljena neutrudljiva rekreacija. Vzgoja naj bi bila sproščena, prikupna in včasih šaljiva. Lagoden sprehod naj bi popestrili s prikazi pojavov v gozdu. Nevsiljivo naj bi tudi popularizirali pomembnost vloge gozdarstva. Vendar mora biti vsebina prikazov široka. Ob ravnavati mora tudi živalstvo, rastlinstvo, okolje, lovstvo, čebelarstvo, kmetijstvo, etnografijo itd. Uspešno se je pokazalo sodelovanje različnih panog pri gradnji take poti: poleg gozdarjev so sodelovala še turistična, športna društva, šolski zavodi, posamezne gospodarske organizacije. Na tak način izboljšamo financiranje objekta in izboljšamo skrb za ohranitev.

V Bad Gleichenbergu smo videli učno pot, ki se je odlikovala po kvalitetni izdelavi podob. Na neobrobjeni hrastovi deski so bile podobe vžgane in pobarvane. Avtor je bil pravi umetnik. V Kremsu nas je prijetno izne-

Ivanka Vidmar

Priprave za ustanovitev osnovne organizacije ZSMS GG Bled

Svet ZSMS pri SOZD gozdarstva in lesne industrije Gorenjske je predlagal svetu ZKS pri GG Bled, da bi se na Gozdnem gospodarstvu Bled ustanovila osnovna organizacija ZSMS. V ta namen je bil ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev osnovne organizacije, v katerem je iz vsake TOZD po en predstavnik, predsednik pa je Smolej Jernej.

Na prvi seji je iniciativni odbor ugotovil, da je število mladincev po posameznih TOZD-ih premajhno, zato naj bi za celotno delovno organizacijo Gozдно gospodarstvo Bled ustanovili eno osnovno organizacijo ZSMS.

Tov. Faganel, predsednik občinske konference ZSMS iz Radovljice, je iniciativnemu odboru razložil namen ustanovitve in naloge osnovne organizacije ZSMS. Povedal je, da se mladi,

nadila širina, s katero so obravnavali probleme. Pred škodo v gozdu so svarile šaljive pesmice, npr.: vsaj pred Božičem ne kradi smrekic. Pri-tegnila so nas vprašanja, katerih odgovori so bili pod premično loputo. Privlačno so prikazali gobe, ptice in ostalo divjad, žuželke in vpliv gozda na okolje. Atraktivne so lovske trofeje, vodno kladivo ob potočku, ribnik itd. Glavni namen graditeljev učne poti je popularnost. Dosežemo jo z originalnimi rešitvami, z dobro tehnično izvedbo, z estetskimi upodobitvami. Za turistično pomembne lokacije je potrebno žrtvovati več za kvaliteto podob in napisov. Največjo prikupnost dosežemo z napravami za razvedrilo.

Gozdne učne poti naj med razvedrilom ljudi tudi vzgajajo za kulturnen odnos do okolja in varujejo gozd pred nepotrebno škodo.

organizirani v osnovni organizaciji ZSMS, usposablajo za uspešno družbeno-politično in samoupravno delovanje v ZK, zvezi sindikatov, SZDL in v drugih organizacijah. Udeležujejo se raznih predavanj, organiziranih s strani občinske konference ZSMS, sodelujejo na mladinskih delovnih akcijah, na raznih športnih tekmovanjih, kvizih, udeležujejo se prireditev ob praznikih. Vsi mladi, ki niso vojni obvezniki, so lahko člani teritorialne enote, ki je ustanovljena na območju občine.

Iz občinske konference ZSMS Radovljica so nam poslali statut ZSMS, pravila organiziranosti in poročilo o delu občinske konference ZSMS. Na podlagi tega gradiva je iniciativni odbor sestavil predlog statuta in predlog programa za delo osnovne organizacije ZSMS Gozdnega gospodarstva Bled. Oba predloga

je odbor razmnožil in razdelil mladincem.

Iniciativni odbor je 15. 7. sklical sestanek, na katerega je povabil mladince in mladinke iz vseh TOZD. Sestanka sta se udeležila tudi dva predstavnika občinske konference ZSMS iz Radovljice. Mladincem sta na kratko razložila namen ustanovitve in naloge osnovne organizacije ZSMS. Povedala sta, da je delo osnovne organizacije organizirano po komisijah: družbenopolitični, kulturni, športni, komisiji za splošni ljudski odpor in drugih. Osnovna organizacija ZSMS mora biti povezana z občinsko konferenco in z ostalimi osnovnimi organizacijami.

Predsednik iniciativnega odbora je prebral in razložil predlog statuta in programa dela. Na oba predloga ni bilo pripomb.

Iniciativni odbor je sestavil na-

slednji predlog programa dela osnovne organizacije ZSMS Gozdnega gospodarstva Bled:

1. Sodelovanje v samoupravnih organih

- svet OZD GG Bled
- svet ZK OZD GG Bled
- sindikalna organizacija GG Bled
- komisija za samoupravno kontrolo pri GG Bled

2. Sodelovanje v raznih političnih manifestacijah

- usposabljanje v obliki raznih predavanj, organiziranih s strani občinskih organov ZK
- usposabljanje za družbeno-politično in samoupravno delovanje v ZK

3. Sodelovanje na prireditvah, ki jih organizira občinska zveza socialistične mladine

- razna predavanja

- pohodi
- taborjenja
- udeležba na mladinskih delovnih akcijah
- udeležba na prireditvah ob državnih, republiških in občinskih praznikih
- obisk kulturnih prireditev

4. Šport in rekreacija

Predlog za ustanovitev športnega društva "Mladi gozdar". Dejavnost po panogah:

- nogomet
- odbojka
- smučanje
- kegljanje

5. Aktivnost na področju ljudske obrambe

- imenovanje referenta za SLO pri OO ZSMS GG Bled
- ustanovitev teritorialne enote OO ZSMS GG Bled.

Kaj ureja sporazum o varstvu pri delu

Komisija za varstvo pri delu, ki deluje v okviru Poslovnega združenja gozdnogospodarskih organizacij, je pripravila vzorec samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu z namenom, da bi delavci gozdnogospodarskih organizacij skladno uredili področje varstva pri delu. Spomladi letos smo v predloženem osnutku sporazuma poskušali razpravljati na zborih delavcev oziroma na sejah delavskih svetov TOZD. Vendar razprava ni bila zadovoljiva, saj so delavci le poslušali razlage, pa še to ne povsod. Nedvomno je samoupravni sporazum o varstvu pri delu zelo pomemben splošni samoupravni akt. Zato menimo, da bi moralo že osnutek poznati čimveč delavcev, tako da bi potem lahko dajali pripombe in predloge. Preberite torej objavljeni osnutek, pripombe in predloge pa naslovite na splošno kadroviski sektor.

OSNUTEK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O VARSTVU PRI DELU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom (v nadaljnjem besedilu: sporazum) uresničujejo delavci delovne organizacije Gozdno gospodarstvo Bled (v nadaljnjem besedilu: delovna organizacija) pravice do varstva pri delu. V skladu s predpisi o varstvu pri delu ter predpisi o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu svobodno in enakopravno urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornost v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem tega varstva zlasti tako, da:

1. uveljavljajo varstvene ukrepe in normative, postopke in opravila za izvajanje in zagotavljanje varstva pri delu;
2. sprejemajo predpise o varstvu pri delu v okviru pooblastil tega sporazuma;
3. izpolnjujejo obveznosti v zvezi z varstvom pri delu;
4. določajo pravice in obvezno-

sti delavcev do varstva pri delu;

5. določajo pravice in odgovornosti v zvezi varstva pri delu vodilnim in vodstvenim delavcem;
6. organizirajo strokovno službo varstva pri delu in določajo njen položaj v delovni organizaciji;
7. skrbijo za delovanje samoupravne delavske kontrole na področju varstva pri delu;
8. izpolnjujejo obveznosti do organov inšpekcijskega nadzora v zvezi varstva pri delu in
9. uveljavljajo druge naloge in opravila v skladu s tem sporazumom in drugimi predpisi o varstvu pri delu.

2. člen

Varstvo pri delu obsega pravice in obveznosti delavcev ter delovne organizacije, kakor tudi celokupnost varstvenih ukrepov in normativov ter postopkov in opravil, določenih s tem spora-

zumom in s predpisi o varstvu pri delu, s katerimi si delavci delovne organizacije ustvarjajo in zagotavljajo varno delovno okolje ter varne delovne razmere.

Varstvo pri delu po tem sporazumu obsega tudi notranjo kontrolo nad izpolnjevanjem samoupravnih predpisov ter zakonskih predpisov s področja varstva pri delu in delovnih razmerij delavcev v združenem delu.

3. člen

Varno delovno okolje in varne delovne razmere po prejšnjem členu ustvarjajo delavci tako, da organizirajo in izvajajo takšen delovni proces, ki bo zajemal hkrati tudi tehnične, zdravstvene, socialne, vzgojne, družbene, samoupravne in druge varstvene ukrepe, s katerimi se lahko odpravljajo vzroki, zaradi katerih lahko pride pri delu do poškodb in zdravstvenih okvar delavcev.

Varstvo pri delu je pri delovni organizaciji zagotovljeno, če je ustvarjeno takšno delovno okolje in dovolj varne delovne razmere, da lahko delavec ob normalni pazljivosti, strokovni in delovni usposobljenosti ter zdravstveni sposobnosti opravlja svoje delo, ne da bi pri tem prišlo do telesnih poškodb ali zdravstvenih okvar.

4. člen

Pravice in obveznosti imajo po

tem sporazumu vsi delavci, ki so si pridobili lastnost delavca po samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, kakor tudi delavci, ki opravljajo v delovni organizaciji kakršno koli delo.

Izvajalci skupnih del morajo s pismenim dogovorom določiti skupno varstvo pri delu in skupne varstvene ukrepe iz drugega odstavka tega člena ter pravice in obveznosti delavcev, kakor tudi pooblastilo in naloge odgovorne osebe za izvajanje skupnega varstva pri delu v delovni organizaciji ali na njenem delovišču.

II. VARSTVENI UKREPI IN NORMATIVI

5. člen

Skladno s predpisi o varstvu pri delu se določijo varstveni ukrepi in normativi, s katerimi se določajo način in sredstva za odkrivanje, preprečevanje in odstranjevanje vzrokov, ki lahko privedejo do telesnih poškodb, poklicnih bolezni in drugih škodljivih posledic za zdravje in življenje delavca v Pravilniku o varstvu pri delu panoge.

Ti varstveni ukrepi in normativi iz prejšnjega odstavka so po vsebini lahko splošni in posebni.

6. člen

Med splošne varstvene ukrepe je šteti:

- gradbeni objekti in delovni prostori
- delovne priprave in naprave
- gibanje delavcev pri delu in notranji promet
- ropot in vibracije
- električni tok in škodljiva sevanja
- zdravstvene razmere na delu in
- sredstva in oprema za osebno varstvo.

Splošni varstveni ukrepi in normativi se določajo in izvajajo na vseh delovnih mestih oziroma delih delovne organizacije, kakor tudi v predhodnem varstvu.

7. člen

Posebni varstveni ukrepi se določijo za posebno nevarna in škodljiva dela, kadar ni mogoče zagotoviti varstva pri delu samo s splošnimi varstvenimi ukrepi in normativi.

Posebni varstveni ukrepi po prejšnjem odstavku se določajo s Pravilnikom o varstvu pri delu panoge - in se nanašajo predvsem:

- na nevarna in škodljiva dela v delovni organizaciji
- varstvene ukrepe v zvezi z delovnimi pogoji na teh delih.

III. PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV TER DELOVNE ORGANIZACIJE

1. Upoštevanje predhodnih varstvenih ukrepov in normativov

8. člen

Predpisane varstvene ukrepe in normative morajo upoštevati projektanti in drugi strokovni in vodilni delavci že pri projektiranju, graditvi in rekonstrukciji objektov, pri projektiranju, konstruiranju in izdelovanju sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu.

O tem mora izdati pismeno izjavo, kateri splošno priznani varstveni ukrepi in normativi so bili upoštevani.

Zahteva iz prejšnjega odstavka mora biti zagotovljena tudi pri tehničnih rešitvah o tehnološkem

Okusno opremljena kmečka soba za turizem - foto GG Bled

procesu, pa tudi pri uvozu, oziroma nabavi delovnih priprav, naprav, sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu ter tehnične dokumentacije za gradbene objekte.

9. člen

Delovna naprava ali priprava se lahko da v uporabo, če je opremljena z navodilom o varni uporabi ter o načinu preizkušanja in vzdrževanja in je zanjo izdano obratovalno dovoljenje, katerega izda služba varstva pri delu.

2. Urejanje varstva pri delu s samoupravnimi akti

10. člen

Varstvo pri delu se ureja pri delovni organizaciji:

- s samoupravnim sporazumom o varstvu pri delu
- s pravilnikom o varstvu pri delu (s pravilnikom o varstvu pri delu panoge oziroma delovne organizacije)
- s splošnimi pravilniki o varstvu pri delu za posamezna področja
- s pravilnikom o organizaciji in sistemizaciji v delovni organizaciji oziroma TOZD in
- s sporazumom o medsebojnih delovnih razmerjih delavcev v TOZD.

V okviru pooblastil tega sporazuma in v skladu s predpisi o varstvu pri delu predpisujejo delavci v delovni organizaciji načine in postopke ter naloge v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu.

Pri tem morajo obsegati zlasti naslednje:

- način in postopek določanja varstvenih ukrepov in normativov pri ključnih nevarnostih pri posameznih delih,
- postopke in načine pravilne uporabe in vzdrževanja delovnih priprav in naprav,
- pravilne in varne delovne postopke pri posamezni vrsti dela in
- pravilno uporabo delovnih priprav in naprav za posamezno vrsto dela.

11. člen

V pravilniku o varstvu pri delu

se predpišejo zlasti naslednje zadeve:

- način in postopek izdajanja pismenih izjav in strokovnih ocen za gradbene objekte, delovne priprave in naprave,
- roke, postopke in način periodičnih pregledov in preizkusov delovnih prostorov, delovnih priprav in naprav,
- roke občasnih preizkusov in način poučevanja in preverjanja znanja o varstvu pri delu,
- delovna mesta oziroma dela ter roke za pošiljanje delavcev na zdravstvene in psihofizične preglede,
- način in postopek v zvezi zagotavljanja prve pomoči in
- način vodenja evidenc in roke za evidence in poročila.

3. Programiranje varstva pri delu

12. člen

Razvoj in napredek varstva pri delu ureja delovna organizacija s srednjeročnim oziroma kratkoročnim delovnim programom. S temi programi so določene naloge, materialna sredstva, obveznosti in odgovornosti za izvedbo predvidenih nalog.

Srednjeročni program - program ukrepov varstva pri delu zastavlja cilje za izboljšanje stanja varstva pri delu za srednjeročno obdobje.

Letni delovni program pa konkretizira naloge varstva pri delu za dobo enega leta in je se-

stavni del gospodarskega načrta delovne organizacije.

Služba varstva pri delu je nosilec sestave teh programov in spremlja njihovo realizacijo.

4. Opravljanje del na skupnem delovišču

13. člen

Za opravljanje del na skupnem delovišču, kjer delajo delavci naše delovne organizacije hkrati z delavci ene ali več drugih delovnih organizacij, se sklene z izvajalci del pismeni dogovor, s katerim se določijo skupni varstveni ukrepi, skupna organizacija varstva pri delu, medsebojne pravice in obveznosti delavcev ter odgovorna oseba in njena pooblastila za izvajanje in zagotavljanje usklajenega skupnega varstva pri takem delu.

5. Uporaba sredstev dela ter osebnih varstvenih sredstev in opreme in periodični pregledi ter preiskave

14. člen

Uporabljati se smejo samo takšni gradbeni objekti in delovni prostori, delovne priprave in naprave ter dajati v uporabo samo takšna sredstva in opreme za osebno varstvo pri delu, ki ustrezajo predpisom o varstvu pri delu in zagotavljajo delavcem varno delo.

15. člen

S periodičnimi preiskusi in pre-

gledi delovnih priprav in naprav ter s periodičnimi pregledi in preiskavami kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklima v delovnih prostorih se ugotavlja, ali je z varstvenimi ukrepi zagotovljeno varno delo, zlasti kar zadeva varnost pred poškodbami, ki jih utegnejo povzročiti posamezni deli delovne priprave in naprave, varnost pred električnim tokom, dovoljene meje ropota in vibracij, koncentracij škodljivih plinov, hlapov megle in prahu, mikro - klimatske razmere, varnost pred ionizirajočim sevanjem ter infekcije ali okvare zaradi škodljivih vplivov biološke narave.

Roki, postopek in način periodičnih pregledov in preiskusov iz prejšnjega odstavka so obravnavani v 6. členu tega samoupravnega sporazuma in jih bo vseboval Pravilnik o varstvu pri delu panoge.

6. Opis delovnih mest in del ter določitev nevarnejših delovnih mest

a) Opis delovnih mest in del z vidika varstva pri delu

16. člen

V splošnem samoupravnem aktu o organizaciji in sistemizaciji morajo opisi delovnih mest določati vrste in stopnje nevarnosti ter naloge in odgovornost v zvezi z varstvom pri delu.

b) Določitev delovnih mest s povečano nevarnostjo

17. člen

V splošnem samoupravnem aktu in sistemizaciji, se pri opisu delovnih mest in del še posebej določijo delovna mesta, kjer je večja nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare ter posebni pogoji glede zdravstvene in psihofizične sposobnosti ter strokovne usposobljenosti in usposobljenosti za varno delo, ki jih mora izpolnjevati delavec na takšnem delovnem mestu.

Ali delavec izpolnjuje osebne pogoje iz prejšnjega odstavka, delavec dokazuje z zdravstvenim spričevalom, dokazilom o strokovni usposobljenosti ter doka-

zilom o preiskusu znanja iz varstva pri delu.

18. člen

Delovna mesta z večjo nevarnostjo poškodb in zdravstvenih okvar se določajo tako, da se ugotovi na katerih delih se morajo izvajati posebni varstveni ukrepi po predpisih o varstvu pri delu ter pri katerih delih je delo posebno težko in zdravju škodljivo.

Za dela iz prejšnjega odstavka veljajo tista, ki izpolnjujejo te pogoje:

- da v zvezi z opravljanjem dela znatneje delujejo na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavca, škodljivi vplivi, ki jih ni povsem izključiti z varstvenimi ukrepi in normativi,
- da opravlja delavec delo ob viru škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem procesu.

7. Poučevanje in preiskusi znanja delavcev o varstvu pri delu

a) Poučevanje in vzgoja

19. člen

Vsak delavec v delovni organizaciji mora biti pred razporeditvijo na delo poučen po programu teoretičnega in praktičnega usposabljanja o delovnih razmerah in nevarnostih pri delu, o varstvenih ukrepih ter o sredstvih in opreči za osebno varstvo pri delu in njihovi uporabi.

Tekom zaposlitve pa je treba skrbeti za njegovo vzgojo in izpolnjevanje znanja o varstvu pri delu.

Način poučevanja in vzgajanja ter roki preiskovanja znanja, se predpišejo s programom usposabljanja delavcev. Tak program izdela služba za varstvo pri delu.

b) Preiskusi usposobljenosti za varno delo:

20. člen

Po programu usposabljanja delavcev za varno delo iz prejšnjega člena je treba opraviti

preiskus znanja pred razporeditvijo delavca na delo in med delom.

Dokler delavec nima potrebnega znanja in opravljenega preiskusa, ne sme samostojno opravljati, voditi ali nadzorovati del z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

8. Zdravstveni in psihofizični pregledi

21. člen

Delavec se lahko razporedi na določeno delovno mesto oziroma delo samo v skladu z ugotovitvijo predhodnega oziroma periodičnega zdravniškega pregleda.

Na zdravniški pregled se delavca napoti pred razporeditvijo na delo ali po več kot šestmesečnem presledku, če preboli hujše bolezen ali če preide na drugo delo.

Delavce na delih s povečano nevarnostjo je potrebno pošiljati na posebne periodične zdravstvene in psihofizične preglede v skladu z določili splošnega pravilnika.

Zdravstveni pregled po prvem in drugem odstavku tega člena se mora opraviti v oddelkih za medicino dela in po določenih verificiranega Standarda za zdravstvene preglede gozdnih delavcev.

22. člen

Z zdravstvenimi in psihofizičnimi pregledi iz prejšnjega člena se ugotavlja ali delavec izpolnjuje pogoje za opravljanje določenega dela z večjo nevarnostjo poškodb in zdravstvenih okvar.

Roki in delovna mesta, na katerih morajo biti delavci zdravstveno in psihofizično pregledani se v skladu s predpisi določajo s Pravilnikom o varstvu pri delu, odnosno Standardom za zdravstvene preglede gozdnih delavcev.

9. Zagotavljanje prve pomoči

23. člen

Na vsakem delovišču mora biti

zagotovljena prva pomoč in organizirano reševanje.

Na delovnih mestih s povečano nevarnostjo se način reševanja in nudenja prve pomoči predvidi z delovnim nalogom.

Reševanje in prvo pomoč lahko nudijo samo za to strokovno usposobljeni delavci.

Način in potrebno opremo ob priliki reševanja, kakor tudi način pridobivanja strokovne usposobljenosti za nudenje prve pomoči se v skladu tega samoupravnega sporazuma in drugih predpisov določi s Pravilnikom o varstvu pri delu panoge.

10. Obveznosti do organa nadzora

24. člen

Delovna organizacija mora obvestiti pristojen organ nadzora o :

- začetku svojega dela ali začetku dela katerekoli svoje TOZD - oziroma o razširitvi predmeta poslovanja delovne organizacije oziroma njene TOZD;
- o vsaki smrtni nesreči, kolektivni in hujši nesreči pri delu;
- o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnost življenja delavcev pri delu;
- nadomestitvi predpisanega varnostnega ukrepa in
- o izvršitvi pravnomočne odločbe.

Delovna organizacija in njene odgovorne osebe morajo nuditi potrebno pomoč in dati potrebne podatke v zvezi z nadzorstvom.

25. člen

Način in postopke izpolnjevanja obveznosti do organov nadzora, ki so predpisani za delovno organizacijo v 24. členu tega sporazuma in Pravilniku o varstvu pri delu panoge, se skladno z določili tega sporazuma določijo tudi obveznosti TOZD v okviru delovne organizacije.

Vse potrebne podatke, navedene v 24. členu in Pravilniku o varstvu pri delu - panoge morajo TOZD sporočiti službi varstva

pri delu delovne organizacije v rokih in načinih, ki bodo določeni s Pravilnikom o varstvu pri delu - panoge.

V splošnem samoupravnem aktu o organizaciji in sistemizaciji je podrobneje obdelana tudi odgovornost, ki jo ima odgovorna oseba TOZD, če teh podatkov ne dostavi do roka in v predpisani obliki.

IV. POSEBNE PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV TER UVELJAVLJANJE PRAVICE DO VARSTVA PRI DELU

1. Pravica do varstva pri delu

26. člen

Delavec ima glede varstva pri delu na svojem delovnem mestu naslednje pravice:

- da uporablja naprave, sredstva in opremo za osebno varnost pri delu,
- da ga odgovorna oseba ob razporeditvi na delovno mesto pa tudi praktično pouči o nevarnostih, ki pri delu pretijo njegovemu zdravju, oziroma njegovemu življenju, o najprimernejšem načinu dela, ki mu zagotavlja varnost pri delu, o varstvenih ukrepih, ki jih mora upoštevati in o okoliščinah, ki take ukrepe narekujejo,

- da ga odgovorna oseba, ki ga pri delu neposredno vodi ali nadzoruje, poučuje in vzgaja, oziroma mu omogoča izpopolnjevanje znanja s področja varstva pri delu,

- da odkloni delo na delovnem mestu, če grozi neposredna nevarnost njegovemu življenju ali zdravju, ker niso izvedeni varstveni ukrepi in to toliko časa, dokler se potrebni varstveni ukrepi ne izvedejo,
- da poda zahtevo za odpravo pomanjkljivosti, oziroma nepravilnosti v izvajanju varstvenih ukrepov, če nista neposredni vodja del, oziroma služba varstva pri delu v osmih dneh izvedla ustreznih varstvenih ukrepov. Lahko se obrne tudi na organ inšpekcije dela z zahtevo, da izda ustrezno odločbo in
- do prve pomoči in reševanja ob nesreči pri delu.

27. člen

Delavec ima glede varstva pri delu na svojem delovnem mestu naslednje obveznosti:

- pred razporeditvijo na delo se mora seznaniti s predpisi in varstvenimi ukrepi v zvezi z delom in z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu v delovni organizaciji in TOZD, med zaposlitvijo pa mora nenehno izpopolnjevati svoje

Na levi je naš sodelavec Korber Branko, dipl.ing. na vojaških vajah. Sedaj nas bo zapustil in odšel na drugo delo bližje rojstnega kraja. Želimo mu veliko uspehov v nadaljnjem delu - foto GG Bled

- znanje o varstvu pri delu;
- svoje delo mora opravljati oziroma voditi in organizirati tako, da zagotavlja varovanje svojega življenja in zdravja ter življenja in zdravja drugih delavcev;
- varstvene naprave ter sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu mora uporabljati namensko, z njimi mora pazljivo ravnati in skrbeti, da so v brezhibnem stanju;
- opozoriti mora vodjo dela, da želi z delom prenehati, če se zaradi trenutnega psihofizičnega stanja ne počuti sposobnega za varno opravljanje dela;
- na delo mora prihajati trezen, med delovnim časom pa ne sme uživati alkoholnih pijač;
- če ima kakšno zdravstveno hibo ali boleha za kakšno boleznijo, ki se z zdravniškim pregledom težko, oziroma ne more ugotoviti, mora to naznaniti, ko nastopi delo, oziroma kasneje, če se bolezen pojavi med zaposlitvijo in
- delavec je dolžan takoj prijaviti vodji dela vsako poškodbo - okvaro, težjo oziroma smrtno poškodbo.

2. Uveljavljanje pravice do varstva pri delu

28. člen

Delavec lahko uveljavlja svoje pravice glede varstva pri delu tako:

- da neposrednemu vodji del takoj prijavi vsako pomanjkljivost, okvaro, nesrečo ali drug pojav, ki bi lahko pri delu grozil njegovo nevarnost ali nevarnost drugih delavcev;
- da sporoči neposrednemu vodji dela zahtevo za izvedbo varstvenih ukrepov ali opravil in
- da sporoči predvsem službi varstva pri delu delovne organizacije, če se njegovi zahtevi iz prejšnjega odstavka ni ugodilo takoj, oziroma v roku osmih dni. Če pomanjkljivost ni bila v roku odpravljena, obvesti o tem tudi pristojni organ inšpekcije dela.

V. PRAVICE IN ODGOVORNOSTI ODGOVORNIH OSEB ZA VARSTVO PRI DELU

1. Določanje posebnih pravic in odgovornosti na vodilnih delovnih mestih

29. člen

V splošnem samoupravnem aktu o organizaciji in sistemizaciji se v opisu delovnih mest z vidika varnosti določijo pravice in odgovornost delavcev na vodilnih delovnih mestih v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu.

2. Odgovorne osebe

30. člen

Odgovorne osebe, ki imajo posebne pravice in odgovornosti v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu, so poslovodni organ, vodilni delavci in pooblašeni vodje del.

a) Poslovodni organ

31. člen

Direktor delovne organizacije je odgovoren zlasti za:

- zakonitost pri izvrševanju nalog v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu;
- nadziranje vodilnih in drugih delavcev v delovni organizaciji, da vsak na svojem delovnem mestu v okviru svojih rednih nalog skrbi tudi za opravljanje nalog s področja varstva pri delu;
- organizacijo in delovanje službe varstva pri delu, ter nadziranje njenega dela;
- izvrševanje sklepov Zbora delegatov TOZD in njihovih izvršilnih organov v zvezi z varstvom pri delu;
- vodenje in koordiniranje dela pri izvrševanju nalog s področja varstva pri delu;
- izvrševanje posebnih obveznosti do inšpekcije dela in
- skrbi za obravnavo stanja varstva pri delu samoupravnih organov delovne organizacije.

32. člen

Vodje TOZD in obrata za kooperacijo so v obsegu svojega delovnega področja odgovorni za izvajanje nalog varstva pri delu, zlasti pa so dolžni:

- da zagotavljajo izvajanje ukrepov in normativov v zvezi

varstva pri delu, v delovnem procesu;

- da zagotovijo sredstva in opremo za osebno varstvo delavcev;
- da se izvajajo ukrepi, ki zagotavljajo, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju;
- da se delovne priprave in naprave uporabljajo v skladu z varnostnimi predpisi;
- da preventivno ukrepajo z namenom odprave vzrokov poškodb in zdravstvenih okvar;
- da zagotovijo izvajanje predpisov, da se preprečijo poškodbe in obolenja v zvezi z delom;
- da zagotovijo pri razporejanju na delovna mesta s povečano nevarnostjo, samo delavce, ki so za to delo psihofizično sposobni, strokovno usposobljeni in varstveno usposobljeni;
- da začnejo postopek zoper delavce zaradi opustitve predpisanih varstvenih ukrepov;
- da se redno izvaja poučevanje in preiskovanje znanja o varstvu pri delu;
- da se izvajajo predhodni pregledi za delovne priprave in naprave ter gradbene objekte in prostore;
- da skrbijo za redno strokovno usposabljanje delavcev, kateri bodo predvidoma razporejeni na delo s povečano nevarnostjo;
- da zagotovijo predpisano evidenco o poškodbah in
- da se izvajajo druge obveznosti v zvezi z varstvom pri delu.

33. člen

Pooblašeni vodje del - neposredni vodje del - vodje del (skupinovodje, delovodje, revirni vodje in ostali) so v obsegu svojega delovnega mesta odgovorni za varno delo delavcev in za upoštevanje varnostnih predpisov, zlasti so pa dolžni:

- da delavca ob razporeditvi na delovno mesto, pa tudi med delom, če se spremenijo delovne razmere, poučijo o nevarnostih, ki pretijo njegovega zdravju, oziroma življenju;
- da pouči delavca o najprimernejšem načinu opravljanja dela, ki mu zagotavlja varnost

- pri delu;
- da seznani delavca z varstvenimi ukrepi, ki jih mora upoštevati in z okolščinami, ki take ukrepe narekujejo;
- da skrbi, da se pri delu namensko uporabljajo predpisana sredstva za osebno varnost pri delu, ter varnostne naprave;
- da skrbi za pravočasno zamenjavo neuporabnih oziroma dotrajanih sredstev za osebno varnost in varstveno opremo;
- da se ravna v delovnih načrtih predpisanih varstvenih ukrepov za posamezna dela oz. opravila;
- da na zahtevo delavca izvede potrebne varstvene ukrepe in o tem takoj obvesti službo varstva pri delu delovne organizacije;
- da odstrani delavca z dela, če ne upošteva varstvenih ukrepov ali če je pod vplivom alkohola;
- da v predpisanem roku in načinu poda prijavo o nesreči pri delu in
- da predlaga zoper delavca uvedbo postopka zaradi kršitve delovnih obveznosti v zvezi varstva pri delu.

VI. DELOVNO PODROČJE IN POOBLASTILA SLUŽBE VARSTVA PRI DELU

1. Delovno področje službe varstva pri delu

34. člen

V delovno področje službe varstva pri delu spada opravljanje strokovnih nalog v zvezi z določanjem in izvajanjem varstvenih ukrepov in normativov v okviru delovne organizacije, kakor tudi izpolnjevanju obveznosti ter opravila in dejavnosti za zagotavljanje varstva pri delu v delovni organizaciji.

Službo varstva pri delu predstavlja delovno mesto določeno v splošnem samoupravnem aktu o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest delovne organizacije.

35. člen

Naloge službe varstva pri delu opravljajo delavci te službe v okviru dolžnosti in pooblastil

določenih s Sporazumom o združitvi v delovno organizacijo, s tem sporazumom, s splošnim samoupravnim aktom o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest in drugimi splošnimi akti (Pravilnik o pooblastilih in organiziranju službe VD ter strokovni usposobljenosti njenih in pooblaščenih delavcev), sklepom samoupravnega organa ali posebnim pooblastilom direktorja delovne organizacije.

2. Pooblastila

36. člen

S sklepom oziroma pooblastilom iz prejšnjega člena se določeni delavec službe varstva pri delu pooblasti kot odgovorna oseba za opravljanje izvršilnih in strokovnih nalog v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti delovne organizacije do varstva pri delu ter zagotavljanjem izpolnjevanja varstvenih ukrepov in normativov.

S tem samoupravnim sporazumom pa se ne glede na določbe prvega odstavka tega člena, pooblaščen oseba za opravljanje izvršilnih in strokovnih nalog v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti delovne organizacije do varstva pri delu ter izpolnjevanja varstvenih ukrepov v okviru delovne organizacije.

V okviru tega pooblastila je delavec službe varstva pri delu dolžan:

- da prepove delo na delovnih mestih pri katerih je neposredno ogroženo zdravje in življenje delavcev;
- da prepove uporabo delovne priprave in naprave, ki ni v skladu s predpisi o varstvu pri delu;
- da izdaja soglasja za opravljanje določenih del (del s povečano nevarnostjo);
- da predpisuje ukrepe v okviru delovne organizacije, za zagotavljanje varnih delovnih pogojev in
- da opravlja obveznosti delovne organizacije do organov inšpekcijskega nadzora.

3. Obseg nalog službe varstva pri delu

37. člen

Služba varstva pri delu opravlja zlasti naslednje naloge:

- opravlja strokovna dela na področju varstva pri delu;
- kontrolira, da se upoštevajo predpisani varstveni ukrepi in normativi v predhodnem varstvu, v tehnoloških postopkih, nabavi delovnih priprav in naprav ter sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu in izvajanje varstva pri delu po

Zrejo v prihodnost - čaka jih "pasje življenje" - foto GG Bled

deloviščih delovne organizacije;

- nudi strokovno pomoč pri urejanju varstva pri delu s samoupravnimi akti in programi dela;
- določanje oziroma sestavljanje programa za delovne prostore, oziroma delovne priprave in naprave, ki jih je potrebno periodično pregledovati in preiskovati, kakor tudi ustreznih rokov;
- sestavlja program usposabljanja ter preverjanja znanja delavcev o njihovi usposobljenosti za varno delo, ter izvedbo tega programa;
- organizira zdravstvene preglede delavcev;
- kontrolira izvedbo organizacije in zagotavljanje prve pomoči na deloviščih;
- obvešča organe inšpekcije dela o začetku dela v TOZD, razširitvi poslovanja delovne organizacije oziroma TOZD. Poroča o hujših in smrtnih nesrečah pri delu pristojnim organom;
- proučuje in analizira vzroke poškodb in zdravstvenih okvar ter predlaga ukrepe za odpravljanje teh vzrokov;
- vodi evidenco in sestavlja poročila o stanju in problemih varstva pri delu po predpisih varstva pri delu;
- skrbi in predlaga način organiziranja in delovanja varstva pri delu, kadar opravlja skupna dela z drugimi delovnimi organizacijami ali določenega dela na skupnem delovišču in sodeluje z drugimi strokovnimi službami in institucijami izven delovne organizacije z namenom upoštevanja predpisanih varstvenih ukrepov in normativov v predhodnem varstvu, posebno pa pri projektiranju in graditvi ali rekonstrukcijah gradbenih objektov, v tehnoloških postopkih, pri konstruiranju, izdelovanju in uvozu oziroma nabavi delovnih priprav in naprav ter sredstev in opreme za osebno varstvo.

4. Razmerja in način sodelovanja

38. člen

Glede razmerij in sodelovanja s strokovno službo varstva pri delu imajo druge strokovne služ-

be v delovni organizaciji (tehnična, kadrovska, plansko analitska, socialna in druge) in vodilni delavci ter pooblaščen vodje del, ki so odgovorni za izvajanje nalog varstva pri delu naslednje skupne naloge:

- strokovne službe delovne organizacije izvršujejo v sodelovanju s službo varstva pri delu naloge, s katerimi se po predpisih o varstvu pri delu izvaja in zagotavlja varstvo, ter dajejo tej službi obvestila in podatke o takem delu;
- pri izdelavi načrtov, ki pomenijo urejanje tehnološkega procesa, organizacije dela in podobno mora obvezno sodelovati služba varstva pri delu;
- direktor, vodilni delavci in vodje del, ki vodijo in nadzorujejo dela, so odgovorni za izvajanje varstvenih ukrepov in se med seboj obveščajo o ukrepih in odločitvah, ki so pomembni za izvajanje varstva pri delu;
- vodilni delavci in delavci, ki vodijo dela ali dela nadzorujejo morajo omogočiti službi varstva pri delu, da pregleda delovišča, delovne prostore, delovne priprave in naprave in dati tej službi podatke in pojasnila v zvezi z izvajanjem varstva pri delu;
- odgovorne osebe v delovni organizaciji oziroma TOZD morajo obvestiti službo varstva pri delu v določenem roku o izvršitvi varstvenega ukrepa, ki ga je odredila ta služba.

5. Samoupravna delavska kontrola

39. člen

Služba varstva pri delu je dolžna obvestiti samoupravno delavsko kontrolo delovne organizacije oziroma TOZD:

- o vsaki prepovedi dela;
- o neizvršitvi pravno-močne odločbe organa inšpekcije dela;
- o neizvršitvi varnostnega ukrepa, ki ga je odredila služba varstva pri delu v smislu pooblastila tega samoupravnega sporazuma in
- o svojih ugotovitvah v zvezi z izvajanjem, zagotavljanjem varstva pri delu in izpolnjevanjem obveznosti glede varstva pri delu.

40. člen

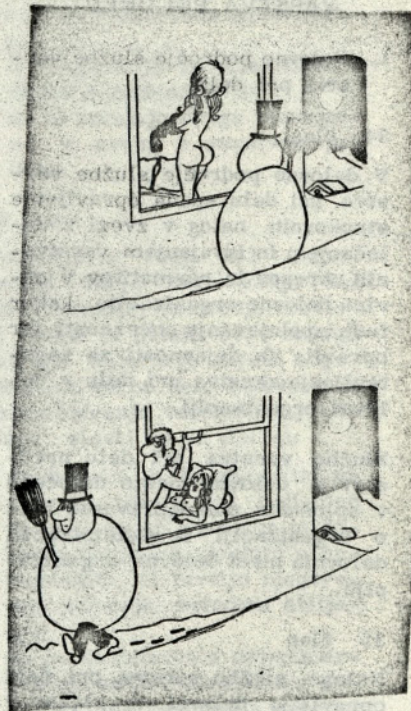
Samoupravna delavska kontrola delovne organizacije oziroma TOZD mora obravnavati o zadevah navedenih v 39. členu tega sporazuma, zavzeti do njih svojja stališča in ukrepati skladno z zakonskimi in samoupravnimi pooblastili.

VII. EVIDENCE IN POROČILA

41. člen

Služba varstva pri delu hrani pismeno dokumentacijo:

- za delovne priprave in naprave v zvezi s periodičnimi preiskusi;
- za sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu;
- za zdravstvene preglede delavcev;
- evidenco o poškodbah in bolninah in poklicnih obolenjih;
- pooblastila za opravljanje določenih del;
- poročila o stanju varstva pri delu v delovni organizaciji;
- evidenco o preizkusih znanja delavcev a varstvu pri delu in
- dokumentacijo za gradbene objekte in o rezultatih periodičnih preiskav, kemičnih in bioloških škodljivostih in mikroklimi.

Delovna organizacija odnosno TOZD je dolžna zagotoviti evidenco v okviru svojih strokovnih služb:

- dokumentacijo za delovne priprave in naprave;
- dokumentacijo za sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu;
- evidenco o delovnih mestih z večjo nevarnostjo poškodb in zdravstvenih okvar in o delavcih razporejenih na taka delovna mesta oziroma dela;
- evidenco poškodb in obolenj delavcev, ki so posledica nesreč pri delu ali poklicnih bolezni, ter o vzrokih nesreč pri delu;
- evidenco obvestil o začetku del in drugih obvestil organu nadzora in
- evidenco o izpolnjevanju drugih obveznosti in o dejstvih v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu.

42. člen

Podrobnejša vsebina evidenc in poročil, načinu vodenja in hrambe dokumentacije ter roki za sestavo evidenc in poročil iz predhodnih členov se predpišejo v skladu s predpisi tudi s Pravilnikom o varstvu pri delu.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

Določbe Pravilnika o varstvu pri delu, o varstvenih ukrepih in normativih ostanejo v veljavi do izdaje novih varstvenih ukrepov in normativov.

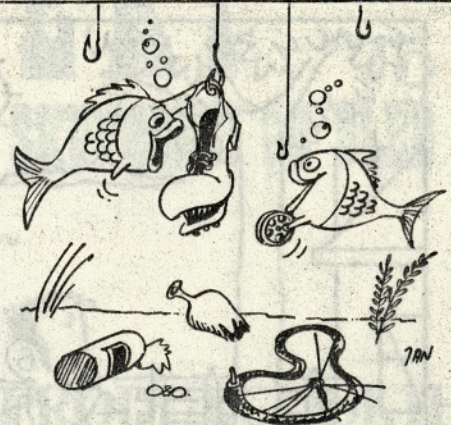
44. člen

Po sprejemu sporazuma se ne uporabljajo več določbe Pravilnika o varstvu pri delu, razen določb o varstvenih ukrepih in normativih.

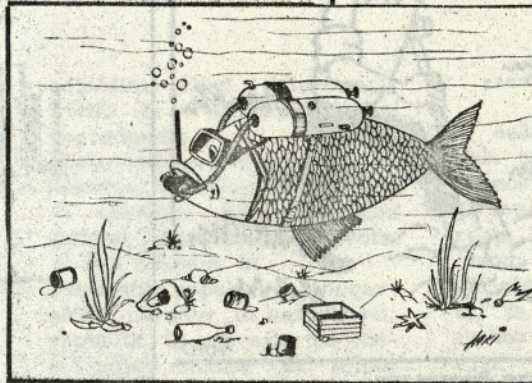
45. člen

Ta sporazum začne veljati z dnem, ko Svet delovne organizacije ugotovi, da sta ga podpisali dve tretini vseh delavcev delovne organizacije.

Predsednik
Sveta delovne organizacije

- Če bo vsak dan toliko ribičev, bova kmalu pospravili dno.

MEDENI TEDNI

Novoporočenca zapustita svatovanje in gresta v zakonsko sobo.

»Ljubica,« začne plaho mož, »povej mi po pravici, ali sem jaz prvi mož, ki bom spal pri tebi?«

»Če imaš namen spati, potem si res prvi!«

AKTUALEN VIC

- Nesramnost, očka, tem tovarnjakom pa kar naprej zvišujejo cene... -

»SKOZI TAM«, MARIBOR

RAVNO PRAV

Slikarka vpraša kmeta: - Se smem postaviti na vašo njivo?

- Zakaj pa ne? Vrabci so postali tako predržni, da se nobena ga strašila več ne boje.

SOSEDOV TONČEK

- Stric, ali vaše krave kadilo?

- Kaj pa tako neumno vprašuješ, mulc!

- Potem vam pa hlev gori!

IZKORIŠČEN ČAS

Na poziv gospodinje je prišel instalater uro kasneje.

- Upam, da niste držali križem rok, dokler nisem prišel?

- Oh, ne. Tačas sem otroke učila plavati.

MED STUDENTKAMI

- Klara, kako ti uspe preprečiti Jani, da ne bere tvojih pisem?

- Preprosto: vtaknem jih v njeno študijsko literaturo.

ALI VESTE...

...da živčnega zloma ne moreš podedovati? Dobiš ga lahko samo od svojih otrok.

a. novak

POPEVKA SEZONE:

- Oj, Triglav, moj dom...

SKRITE ŠTEVILKE

Če se malce potrudite in natančno pogledate po vrhu, boste našli številke od 1 do 9. Seveda so dobro skrite, a veste bistro oko jih bo prav gotovo našlo. Če pa bi se vam le zasuknilo, poiščite rešitev, ki je skrita nekje na tej strani.

PTIČKI BREZ GNEZDA

MALA NOČNA KRONIKA — VELIK PROBLEM

— No, če se ti že sklicuješ na konferenco žensk v Mehiki, hk, ti bom pa jaz pokazal, kako so včasih mehiški Indijanci obravnavali problem nepokornih žena!

PEŠEC

Kmet je gnal kravo po poti, kjer je visel napis, da je samo za pešce. Pa ga je nekdo nadrl:
— Ali ne vidiš, da je ta pot samo za pešce?!
— Mar se tebi zdi, da se moja krava vozi po njej? mu vrne kmet.

PO NAVODILU

— Doktor, želodec me strašno boli!
— Pogostoma?
— Da, zelo.
— No, predpisal vam bom zdravilo, ki ga morate vzeti pol ure pred tem, ko vas bo začel boleti želodec!

PRESHNEČENJE

— S čim si presenetil ženo za rojstni dan?
— S šopkom rož.
— To vendar ni nobeno presenečenje!
— Seveda je. Pričakovala je namreč, da bova šla na veliko potovanje.

REŠITEV SKRITIH ŠTEVILK: 1 — delni stebel ograje; 2 — list drevesa; 3 — šop trave za levo vrtnarjevo nogo; 4 — narobe obrnjen slikar; 5 — zemlja in del vrtnarjeve lopate; 6 — vrtnarjevo uho; 7 — okno; 8 — ovetlo; 9 — vrtnarjev nos.

Izdaja delavski svet GG Bled, ureja uredniški odbor: glavni urednik Konec Janez, dipl. pravnik, tehnični urednik Lakota Franc in člani: Veber Ivan, dipl. inž., Iodlogar Jože, Golob Emil, dipl. inž., Lapuh Nikolaj, Zupan Metka, Reš Janez, inž., Cvetek Franc. Tiska Delavska univerza Tomo Brežec Kranj. Naklada 500 izvodov.